

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő:
BENEDEK MIHÁLY alezredes

Segédszerkesztő:
Dr. BÁNYAI LÁSZLÓ százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
BUDAPEST,
II. KERÜLET, FŐ-UTCA 71. SZÁM.

Postatakarékpénztári
csekk számla:
25.342.

Megjelenik:
minden hónap 1-én és 15-én
Telefon: 153-079.

A HADÚR NÉVNAPJÁRA

Írta: **AGYAGFALVI HEGYI ISTVÁN**

Vállán egy ország sorsa nehezül ...
Más roskadozna ennyi súly alatt.
Ő viszi híven, rendületlenül
s a célja felé biztosan halad.
Körötte villám csapkod, zúg az orkán,
a teher súlya folyton, egyre nő,
Ő még se csügged, megy vezéri útján ...
Honnan e nagy hit? Ez a szent erő?

Uj Anteus. A föld s a faj szerelme
edzi a lelkét s ad acél-erőt!
Akkor fáradna el, ha megpihenne,
ezért nem áll meg most a cél előtt!
El ne hagyd Isten! Légy a pajzsa, vértje;
hisz millióknak életét viszi!
S ha majd a célját töretlen elérte:
adj békés, boldog éveket Neki!

A délvidéki partizánharcok tanulságai.

Írta: CSERFAY FERENC alezredes

A mai kor háborúját nemcsak a harcatereken küzdő csapatok vívják, kijut a harcból gyakran a mögöttes területeken működő csapatrészeknek is. Ismerjük a Felvidéken lezajlott szics-mozgalmat, a keleti arcvonaltól mögött és a Balkán egyes részein állandóan folyó partizán háborúskodást s az elszigetelten országunk Délvidékén jelentkező partizán megmozdulást.

Ezekkel a mellékharccal az ellenség célja a működő hadseregek mögött az utánpótlás megzavarása, a csapatok és a békés lakosság nyugtalanítása, pánikkeltés, sabotázscselekmények elkövetésével a hadigazdálkodás, szállítás és közellátás megzavarása, akadályozása. Sokszor a frontoktól egész távol végzik ennek a belső harctérnek banditái: a partizánok veszélyes és romboló munkájukat. Ilyen területen propagandacélokat is szolgál a megmozdulásuk.

Cikkemben a Délvidék bácskai részének partizán harcaiban és tisztogatási műveleteiben szerzett egyes tapasztalatokkal foglalkozom, ez alkalommal csak a kisebb egységeket érdeklő mérvben.

A délvidéki partizánszervezkedés és mozgalom — mint általában a legtöbb ilyen mozgalom ma —

Ki adta a világnak a huszáregyenruhát?

Írta: DIENES ANDOR g. százados.

A magyar katonaember mindig adott a külsejére és szerette a „jó ruhát”. Régi magyar katonák még végrendeleteikben sem feledkeztek meg értékesebb ruhadarabjaikról, ami igazolja azt, hogy a magyar férfi nem üres cicomának, hanem becses holminak tartotta ruháit.

A középkorban, mikor a fejtől a bokáig páncél borította a harcost, nem igen nyílt lehetőség arra, hogy festői ruhákat viseljenek a katonák, de a magyar páncélos lovas öltözéke ekkor is sok tekintetben eltért a nyugati lovagokétól, elsősorban abban, hogy a nyugati lovag — ahogy akkor mondták — „meztelen vasban” járt, tehát a páncél felett nem viselt semmit, a magyar páncélos pedig a vértet felé magára öltötte díszesebb ruhadarabjait is: „fosztány”-t, dolmányt, vagy derékban övvel összefogott köpenyeg. Ezenkívül mindig volt a magyar lovasban valami törekvés az ormótlannul nehéz ruházat könnyítése iránt: sokan viseltek a páncél helyett drótinget, vagy pikkelyes vértet.

Ahogy tökéletesedtek a löfegyverek, úgy kevesbedett a páncélzat a katonán. A 16. században újra nagy szerephez jut a könnyű magyar lovasság és a páncélburokból kibúvó magyar díszíteni kezdi a ruháját. A sisakra, vagy csalmára forgó, vagy toll kerül, a csizmákat színes bőrökből készítik. A Végvidék hősi népe szereti a szép ruhát, Szigetvár halhatatlan védője, Zrínyi Miklós, a legjobb ruháját ölti magára, mikor az utolsó kirohanásra készül; ennek a halálra szánt katonanemzedéknek egyetlen kiváltsága a jó ruha és a pompás fegyver, amit meg is becsülnek,

kimondottan bolsevista irányú. Többé-kevésbé központilag irányítják, de sokszor saját szakállukra dolgozó vezérek és egészen kis csoportok egyéni akciójává fajul. Működésüket — mely szükségszerűen rablók és gyilkosok garázdálkodásának felel meg — lehetővé teszi az, hogy a működésük kiválasztott terület lakosságának egy része velük érez, bennük nemzeti hőseket lát. Ezért rejtegetik, élmezik és minden lehető módon segítik őket.

Minden államnak elsőrangú érdeke, hogy az idegen célokat szolgáló, nagy értékeket veszélyeztető partizán megmozdulások már csirájukban elfojtassanak s a veszélyeztetett területek megtisztíttassanak. Ez a művelet komoly munkát igényel, melyhez mindenekelőtt a partizánok működésének módozatait kell alaposan ismerni. Enélkül csak a sötétben vagdalkozással hasonlítható össze az ellenük folytatott harc.

A Délvidék bácskai részein eddig a partizánok általában csak kisebb, 4—5—6 fős csoportokban működtek. Ennél kisebb vagy nagyobb csoportokat nem sikerült felfedeznünk. Futottak ugyan be sokszor hírek nagyobb egységekről is, de utólag mindig kiderült, hogy ijedt emberek rémlátásáról van szó.

Ez a kisebb csoportokra tagozódás lehet a szervezetség egyik átmeneti fokozata, de éppúgy a terep, a rejtőzési lehetőség és egyéb adottságok

a színes öltözetű délceg vitézt e kor címeralakként használja, tehát a férfierő és a bátorság jelképének tartja. Ezekben az időkben írta Balassa Bálint, a nagy katonaköltőnk ezeket a hetyke sorokat:

„Gyülsbe indulván jó ruhás legényekkel,
Hozzám hasonlókkal, vitéz ifiakkal,
Nem kehegős vénekkel!...”

Ebben a korban egyenruhát még nem viseltek katonáink, sőt még jóval később, a harmincéves háborúban sem, bár ekkor már a ruházat díszítésében, szabásában határozottan jelentkezik a huszárizlés: dolmányt, szűk nadrágot és természetes színű csizmát viseltek, a sisakon sastollat hordtak ezek a kemény magyar lovasok, de a ruházat színe és szabása végeredményében kizárólag viselőjének egyéni ízlésére volt bízva.

Az állandó hadseregek keletkezését a harmincéves háború befejezésétől számíthatjuk; az első magyar reguláris ezredet Czobor Ádám tábornok 1688-ban toborozta. Az állandó hadsereggel úgyszólván egyidőben születik meg az egyenruha is, bár eleinte nem vették túlságosan szigorúan az egyöntetűséget. A magyar huszárezredek ekkor prémes, leffentyűs kalpagot, zsinóros dolmányt, prémes mentét, kék magyar nadrágot, fehér körgallért és sárga csizmát viseltek egyenruhaként.

Rákóczi a szabadságharcos hadseregét színpompás magyar ruhákba öltöztette. A Fejedelem huszárai vörös dolmányban, kék nadrágban, sárga csizmában harcoltak, a lovas gránátosok egyenruhája tiszta vörös, a híres Bezerédy-ezredé tiszta fekete volt.

A magyar szabadságmozgalmak leverése után a magyar ezredek egyenruhája sokat veszített a magya-

kiváncsiakhoz való alkalmazkodás is. A partizán ugyanis kénytelen a nap nagyrésztét rejtékhelyen tölteni, ami megkívánja, hogy kisebb részecskékre tagozódjék. Nagyobb egységek nem tudnak akár-melyik vidéken huzamosabb időn át elrejtőzni a felfedezés veszélye nélkül. Ez még a kisebb csoportoknak is nagy gondot okoz. Ahol azonban közel a határ s azon túl nagyobb partizántömegek vannak, ott nagyobb csoportok felléptével kell számolni. Ezek éjjel surrannak át a határon s még sötétben rendszerint vissza is térnek, hacsak megfelelő rejtékhelyet nem találnak itt. Nappal esetleg kisebb csoportokban, több helyen rejtőznek s éjjel megbeszélt helyen ismét összeverődnek.

Amint említettem, a bácskai részen csak egészen kis csoportok működnek. Ezek a bujkáló kis csoportok sokszor hosszabb ideig teljesen nemlegesen viselkednek. Ha azonban összetalálkoznak honvéd-, csendőr- vagy községi rendőr járőrökkel és menekülésre nincs lehetőség, az utolsó csepp vérig harcolnak. Különböző sem mulasztják el soha az alkalmat, hogy búvóhelyükről rápuskázzanak járőreinkre. Utána azonnal menekülnek, minél messzebb a helyszíntől.

Egyébként az egyelőre csendben meghúzódó kis csoportoknak is megvan a feladatuk. Ezek keresik a kapcsolatokat, a lakossággal, végzik a szervezés munkáját és a propagandát.

A többi csoportoknak is rendszerint külön-

külön feladata van, aszerint, hogy milyen kiképzésben részesültek. Egyes csoportok például csak vasutak ellen követnek el szabotázscelemekenyeket, mások táviró-, távbeszélő-berendezések, mások megint gyárak, ipartelek, stb. ellen.

A csoportok bujkálására és működésére a nyári időszak a legalkalmasabb, de megtalálják erre az alkalmat télen is. Ilyenkor különösen megkönnyíti életüket és működésüket a kis csoportokra tagolt-ság.

Nappal a partizán általában rejtékhelyen tartózkodik és csak éjjel mozog. Sikeres leküzdésének egyik feltétele, hogy rejtőzési eljárásaikkal tisztában legyünk s a rejtékhelyeiket megtaláljuk.

Rejtékhelyeik megválasztásában leleményesek és óvatosak. Nyáron, amikor a növényzet rejtőzésre alkalmas, szívesen rendezték be búvóhelyeiket nagyobb kender-, napraforgó- vagy tengeritáblában, de nagykiterjedésű nádasokban is. Ezeket a helyeket ravasz módon közelítették meg, úgy, hogy a bejárás a nyílt terep felől rendszerint sohasem volt felfedezhető. Legtöbbször olyan növényzeten át közlekedtek ilyen rejtékhelyekre, melyben feltűnő nyom (csapa) nem maradt. Ha pl. a rejtékhely kendertáblában volt, úgy az ide vezető útjuk először egy csatlakozó tengeritáblán vezetett keresztül, melyben a járkálás alig hagyott nyomot és innen jutottak be azután a kendertáblába. Ez sokszor megnehezítette a rejtékhelyek felkutatását.

rosságából, de a huszárok egyenruhájához nem nyúlt Bécs, amit nem is igen tehetett volna meg, mert mégsem bujtathatta volna idegen egyenruhába a magyar huszárokat, akkor, amidőn már minden külföldi hadsereg utánozta a magyar huszárság viseletét és lovasságát magyaros huszároltózatban járatta. Ekkor alakultak ki az úgynevezett „főszínek”: a sötétkék, a világoskék, a sötétzöld és a papagályzöld. A kék főszínekhez a dolmánnyal egyező színű nadrágot, míg a zöld főszínekhez vörös nadrágot viselt a magyar huszár. A kalpag helyett csákót kapott, amit zsinórral lehetett a vállhoz erősíteni, nehogy a fergeteges lovasrohamokban elveszítse a drága főveget. A ruházat beszerzése és pótlása ugyanis az ezredtulajdonosra hárult, aki erre átalányösszeget kapott és pedig egy huszár után 41 forint 21 krajcárt.

Érdekes kiegészítője volt a 18. századbeli hadsereg egyenruházatának a *hajviselet*. A katonák kétoldalt csigákba rakták, hátul varkocsba fonták és rizsporozták a hajukat. Legtovább a lovasság ragaszkodott ehhez a hajviselethez és az erélyes Károly főherceg is csak hosszú viaskodás után tudta rábírní a lovasságot a „copf” levágatására.

Az 1848-as magyar szabadságháború honvéd-huszárai igen változatos egyenruhát viseltek, mert a honvédseregben sok volt császári magyar ezred is harcolt, akik megtartották egyenruháikat, míg az újonnan felállított alakulatok részére új egyenruhákat terveztek. Érdekes volt ezek között a Hunyadi-huszárok viselete, akiknek egyenruházatánál már népi hatások érvényesültek, így csákó helyett pörge magyar kalapot hordtak.

A magyar szabadságharc leverése után rendszeresítették a régi huszárdolmány helyett az atillát,

fekete-sárga zsinórozással. Majd a kiegyezés után — mikor a nemzet kibékült uralkodójával — megalkult a m. kir. honvédség, amelynek huszárai buzérvörös nadrágot, fekete prémmel díszített sötétkék mentét viseltek, a csákójukon 1910-ig fehér, azontúl fekete lószőrforogót hordtak.

A magyar huszáregyenruhát egész Európa utánnozták: az összes német államok, Franciaország, Anglia, Svédország, Spanyolország hadseregeiben voltak huszáralakulatok, melyek a mieinkhez megtevesztésig hasonló, magyar nemzeti ízlésű egyenruhákat viseltek. Még Oroszország, — amelynek pedig megvoltak a maga jellegzetes viseletű lovasai, a kozákok, — sem tudta e huszárruha áramlat alól magát kivonni, ott is voltak huszárezredek. II. Katalin cárnő huszárai például zöld dolmányt és mentét, piros nadrágot, sárga csizmát és tollas kucsmát hordtak. De idegen világrészekben is hódított a magyar egyenruha, Mexikó és Chile hadseregében is volt magyaros ruhájú huszárság és például a japán lovasság egészen a világháborúig piros csizmanadrágot és sötétkék huszáratillát viselt.

A világháború után úgy nálunk, mint minden államban, megszűrkült a katonák ruhája, mert a tapasztalatok ezt tették parancsolólag szükségessé. De a katonai viselettörténelem írásban és képen megőrzi a világ minden államában a régi huszáregyenruha emlékét. Ne felejtjük el soha, hogy ez a huszáregyenruha a miénk, magyaroké, a mi nemzeti ízlésünk, gazdag képzelőerőnk él benne, mi adtuk a külföldnek és akárhol is viselték, akárhány száza-don keresztül, annak vonalaiban, díszítéseiben és merész színeiben a nagy magyar katonamúlt emlékei élnek örökké.

Sokszor kerestek fel rejtekhelyül elhagyott, üres tanyákat. Ilyen helyeken a tetőn — kiemelt cserép mögül — állandóan figyelték a környező terepet, hogy meglepetés ne érhesse őket.

Gyakran velük érző emberek tanyáin, vagy községbeli házaikban rendezték be rejtekhelyüket, melyek igen különfélék voltak. Előfordult, hogy a ház egyik helyiségének egy részét 1 méter szélességben fallal elkerítették. A bejárás ide a padláson keresztül vezetett, vagy az eresz alatt, teljesen rejtett módon. Házkutatásnál az ilyen rejtekhelyet csak úgy lehet felfedezni, ha a ház külső hosszának méretét és a helyiségek belső hosszmeretét összehasonlítjuk.

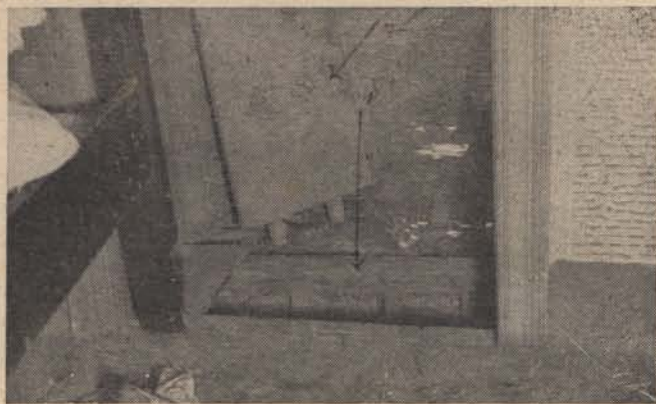
Leggyakrabban azonban a föld alá rejtik búvóhelyeiket és pedig a ház alá vagy annak közeli környékén. A lejárót mindig jól rejtik. Sertésólból, kamrából, ritkábban a szobából vezet ez le a föld alá, de sokszor találtuk meg szalmakazal, vagy tengerirakások alatt. A lejáró csak úgy fedezhető fel, ha a földet nehéz doronggal sok helyen megdönti a járőr.

Szalmakazalba épített rejtekhely bejárata.

A rejtekhelyek utáni kutatásnál minderre gondolni kell, mert különben túljárnak az eszünkön. Talált már rejtekhely lejárót a járőr küszöb alatt, több helyen pedig a szobában, lábnélküli szekrény, láda, vagy más bútor fedte a padló alatti rejtekhely lejáróját.

A közelmúltban egyik gyanús ház átkutatásánál a szobában kutató járőrre hirtelen több lövés dördült el. A szekrény mögötti rejtekhelyről lőtt pisztolyból egy kommunista nő. A kutató járőrt

Küszöb alatti lejáró a rejtekhelyre.

geppisztolyával fedező egyik csendőr azonnal leadott egy sorozatot a lövöldöző nőre, illetve a szekrényen át a rejtekhelyre. Eközben a rejtekhelyről 2 férfi közül egyik kézigránátot akart dobni a szobában levő csendőrökre, de ezt egy másik csendőr géppisztolylővései megakadályozták. Abban a pillanatban tüzelt a csendőr, amikor a kézigránátot már begyújtotta a partizán. Az eltalált partizán ráesett a kézigránátjára s az szétépte. Ezután a másik partizán dobott kézigránátot a csendőrök közé, de az nem robbant. Egyik csendőr ezt a partizánt is agyonlőtte dobás közben. Három partizán — köztük egy nő — maradt holtan a helyszínen. Óriási lélekjelenlétről tettek tanuságot a szűk szobában rejtekhelyről meglepett csendőrök, akiknek a másodperc töredékei alatt kellett határozni és cselekedni, hogy megelőzzék a gyilkosok gyors, elszánt támadását. Még csak meg sem sérült egyikük sem, pedig közvetlen közlőlől lőttek rájuk és kézigránátot dobtak közéjük. Melléjük állott a katonaszerencse is, mert helyén volt a szívük. Ez az eset mutatja, hogy a rejtekhelyek utáni kutatás veszélyes és alapos előkészületet kíván.

A rejtekhelyek általában jól be vannak rendezve, akárhányszor villany és rádió is van bennük. Sokszor több kijárata is van egy rejtekhelynek.

Ilyen rejtekhelyeken tartózkodnak a partizánok rendszerint egész nappal és csak gondos felderítés után indulnak útra a sötétség leple alatt. Éjjel mindig bolyonganak. Hol itt, hol ott bukkannak fel. Ilyenkor szerzik be az élelmiszert, vizet, ilyenkor mennek a megbeszélésekre, találkákra, ilyenkor vonulnak más rejtekhelyekre vagy működési területeikre, ilyenkor szervezkednek és helyezik el a propagandaanyagot és ilyenkor hajtják végre a merényleteket (szabotázs) és támadásokat.

Mozgásuk közben gyakran jelennek meg tanyákon, hogy élelmet, ruhát és pénzt kérjenek, vagy szerezzenek.

Egyébként az embereket általában elkerülik. Mozgásaikban igen óvatosak és jó a felderítésük. Utakon csak a legritkább esetben járnak. Nyáron a növényzet rejtése alatt mozognak és pedig nem mélyen benne, hanem a szélében, ahonnan jól figyelhetik a nyílt terepet, vagy utakat. Szembetűnő nyomokat ritkán hagynak hátra. Mire kivilágosodik, már eltűnnek a rejtekhelyeiken. Megjelenésüket a lakosság csak ritkán árulja el, mert fél-

nek a bosszújuktól. Előfordult, hogy a besúgót éjjel kivitték a határba és agyonlőtték. Elrettentő például táblát akasztottak a nyakába azzal a felírással, hogy így jár a besúgó.

Ha mozgásuk közben járőrrel találkozhatnak és a rejtett menekülés már nem lehetséges, azonnal a legélénkebb tüzelésbe kezdenek, kézigránátot dobnak és ennek leple alatt menekülnek. Szétugrasztás esetére valószínű megbeszélte gyülekező helyük van, mert a menekülésük rendszerint többirányú.

A partizánok ruházata és felszerelése igen különböző, többnyire szedett-vedett. Ruházatuk rendszerint nem különbözik a vidék szokásos öltözködésétől. Egy lelőtt partizánon három rend kenderzsávolyruhát talált a járőr, egy zöldet, egy barnát és egy feketét. Ez valószínű azt a célt szolgálta, hogy menekülés közben váltotta ruháját, hol az egyik, hol a másik volt felül. De lehetséges, hogy a rejtőzést is szolgálta a háromféle színű ruha.

Felszerelésük legtöbbször kenyérzsák, vagy kisebb hátizsák. Ebben hordják élelmüket, a lőszert és irataikat. Majdnem minden alkalommal igen sok kommunista röpiratot és egyéb feljegyzéseket találtak a járőrök a partizánoknál. A személyazonosság megállapításához azonban csak a legritkább esetben volt náluk írás.

Fegyverzetük is különféle. Gyakran csonkított, katonai eredetű puskájuk van. A puska csövét és agyát is levágják. Egész pisztolyfogása van az ilyen fegyvernek. Irányzék, célgömb nincs rajta, mégis pontosan tudnak vele lőni. Némelyik pisztollyal van felszerelve, de az utóbbi időben rendes katonai fegyverrel bukkantak fel és kerültek kézre. Majdnem mindegyik fel van szerelve kézigránáttal és bőséges lőszerrel. A fegyverek több ország különféle gyártmányú fegyvereiből kerülnek ki, míg a kézigránátok eddig mind szerb gyártmányúak voltak.

A partizánok a fegyver és a kézigránát kezeléséhez igen jól értenek. Ebbeli kiképzésük tökéletes.

Került kézre partizán, akinél szakszerű tervrajzok voltak robbantások végrehajtására. Ezek rendszeres kiképzésben részesültek. Sok ezek között a tanult és diplomás ember is.

Lássuk ezek után azokat a módszereket, ahogyan cselekményeiket végrehajtják. Vegyük először a szabotázs-cselekményeket.

Amint már említettem, merényleteiket éjjel hajtják végre. Leggyakoribb a gyújtogatás. Bácskában különösen a kendergyárak, kenderkazlak voltak alkalmasak erre. Fel is használtak minden alkalmat, amíg az ellenszert meg nem találtuk.

A gyújtogatáshoz rejtőzve megközelítették a kazlakat, az ott levő polgári örökön rajtaütöttek, lefegyverezték, a kazlakat gyúlékony anyaggal leöntve, felgyújtották s ezután elmenekültek. A polgári öröket a lefegyverzésen kívül nem bántották.

A vasút ellen irányuló szabotázs-cselekményeik előtt rajtaütéssel szereztek olyan tárgyakat, melyek birtokában gyanútlanul dolgozhattak. Így például éjjel megtámadtak egy községen kívül álló kis vasúti állomást, a személyzetet elfogták, tönkre tették a táviró és távbeszélő készüléket, a pénztárt kirabolták és csak amúgy mellékesen elvitték néhány vasúti sapkát, kabátot, jelzőzászlót és egyéb apró

tárgyat. Pedig ennek szolt igazában a támadásuk. Vasutasnak öltözve, feltűnés nélkül készíthették elő a tervezett merényletet.

Két vasúti állomást támadtak meg ilyen célból, de az ezt követő merénylet — szakszerűtlen előkészítése miatt — szerencsés kimenetelű volt. Az erőyes intézkedésekkel erősen korlátozva vannak most már ezekben a veszélyes cselekményeikben.

Ha a csendőr járőrök bekerítik vagy rejtkehelyeiken tetten érik őket, elszántan védekeznek. Harcmódoruk a rejtkehelyről való lövöldözés és kézigránátdobás. A tanya, vagy a ház legkülönbözőbb helyeikről érte járőreinket tűz. Ablakokból, kazalból, a padlás felemelt cserepei alól lövöldöznek és dobják a kézigránátot. Ha lehet, igyekeznek különféle irányba menekülni, de ha nem, úgy az utolsóelőtti ténnyig védekeznek és az utolsóval magukat lövik fejbe. Ha valamelyikük megsebesült és magával tehetetlen, úgy azt a társa lövi agyon.

A terepen bekerített partizánok is szívósan és ügyesen védekeznek. A jól rejtő növényzetben — pl. napraforgótáblába — nem hatolnak be mélyen, hanem a szélein húzódnak meg, ahonnan még jól látnak és innen tüzelnek. Tüzelőállásaikat gyakran változtatják, hol itt, hol ott lőnek ki a sűrűből.

Mindezek ismeretében lássuk most már, hogy melyek azok a módok és tennivalók, amelyekkel ezt a veszedelmes ellenséget leküzdhetjük.

Nagy előkészületekkel végrehajtott razziák nem hozzák meg a kívánt eredményt, mert ezek nehezen tarthatók titokban, már pedig ebben a küzdelemben a titoktartás az első és legfontosabb követelmény.

Első tennivaló a felderítés, ami alapos munkát kíván és nehezebb helyzet elé állít, mint a közbiztonsági szolgálat egyéb eseteiben. A B. hálózat itt nem hoz mindig eredményt, mert a partizánok ritkán árulják el egymást s bosszújuktól félve, a lakosság sem beszél.

Az őrsök alapos megfigyelő munkája kezdi a felderítést. Idegenek mozgása az őrskörletben, egyes szokatlan jelenségek, mint pl. összejövetelek, éjjeli látogatások, stb., azonnal gyanútkeltők s továbbbi megfigyelésük igen fontos. Tanyák, — különösen a velünk ellenséges érzületűek, — rejtőzésre alkalmas tereprészek s az ilyen helyekre vezető csapák — úgy nyáron a növényzetben, mint télen a hóban — állandó figyelése szabály legyen. Ez csak gondosan kiépített B. hálózattal oldható meg kifogástalanul.

A járőrök eredményes figyelését pedig csakis a jó helyen és időben megválasztott, óvatosan elfoglalt les biztosítja.

Tudva azt, hogy a partizánok éjjel mozognak és követik el merényleteiket (ismétlem: tapasztalataim a Délvidék bácskai részére vonatkoznak!), főképpen az éjjeli lestartások vezetnek eredményre. Teljesen megfélemedeznünk nem szabad azonban a gyanús tereprészek nappali megfigyeléséről sem, mert egyes helyek látogatottságából s csupán egyes emberek mozgásából és magatartásából is értékes adatokat nyerhetünk.

A járőröknek minden gyanús észleletet azonnal jelenteniük kell, hogy az kellőképpen és idejében kiértékelhető legyen. Hogy a figyelés folyamatos-

ságát biztosítsuk, célszerű küldöncről is gondoskodni, aki rejtve közlekedhet a les helyétől visszafelé. Így a figyelő járőr a helyén maradhat.

Ezeknek a megfigyeléseknek az eredményét kiegészíti nyomozóink munkája s így kialakul az a kép, mely a helyzet helyes megítéléséhez és a fellépés tervének megszerkesztéséhez szükséges.

A portyázó szolgálat partizánok megfigyelésére nem alkalmas módszer, mert a partizán éberrel figyel és leselkedik. Ha látja a csendőrt, eltűnik és másfelé megy. Még szerencse, ha nem lő rá orozva és azután tűnik el.

Az eredményt az egész éjjelre kiterjedő lesek hozzák meg. A terepet — figyelembevétel az utakon kívüli közlekedési lehetőségeket is — több járőr között kell tervszerűen felosztani. Így a partizánok csak belemennek valamelyik járőr megfigyelt sávjába s ha ez megtörténik, nyert ügyünk van. Ilyenkor vagy fellépünk és leküzdjük őket, vagy nyomukba szegődve, megfigyeljük tevékenységüket s ha ez közbelépésünket nem kívánja meg, tovább figyeljük, hogy nappalra hol bújnak meg és itt ütünk rájuk. Ez a módszer a célravezetőbb és pedig azért, mert ezzel rejtekhelyüket is felfedezzük és lőszer stb. tartalékjaikat kézrekeríthetjük. Ezenkívül az éjjeli gyenge látási viszonyok mellett a fellépés nem mindig kecsegtet eredménnyel.

Megvirradt a lesálláson.

Dr. Véry E. fhdgy. felv.

Előfordult például kezdetben, amikor tapasztalataink még hiányosak voltak, hogy a leshelyen levő 2 fős járőrre egyenesen rásétált 5 fegyveres partizán. Gyenge holdvilág volt, a közeli előterep nyílt és sík. A járőr kb. 40 méter távolságból lépett fel. Abban a pillanatban, mikor a járőr a rejtekhelyről megállásra szólította fel a partizánokat, azok hirtelen fedezték magukat és pillanatok alatt olyan erős puskatüzet zúdítottak a járőrre, hogy az alig tudott tüzelni. Végül több kézigranátot dobtak s a keletkezett füstben és porban elmenekültek. A járőr tüzzel üldözte őket, de a rossz látási viszonyok és a rejtőzésre alkalmassá váló terep miatt eredménytelenül. Tanulság, hogy ilyen szolgálatra erősebb járőr szükséges, ezeknek úgy kell felállniuk, hogy a partizánok menekülését megakadályozhassák s a lesállás előterepét úgy kell meg-

választani, hogy a meglepett partizánok fedezést és rejtőzést ne találjanak. Célszerű, ha a felszólítás nem a járőr fő kilövési irányából éri őket, mert így elterelődik figyelmük abból az irányból, melyből ellenük fellépünk.

Ha célszerűbbnek és lehetségesnek mutatkozik az észrevétel nyomán követésük, maradjunk emellett. Ez végeredményben a nappali rejtekhelyhez fog vezetni, amit megfigyelés alatt kell tartani és jelenteni. A leküzdés később ismertetett elvek figyelembe vétele mellett történik. (Folytatjuk.)

PORTYÁZÁS

Emberek beszélgettek a rokonukról, akinek kivették a vakbelét. A beszélgetők felsorolták a sok szenvedést, amiken át kellett esnie. Milyen nyugtalan éjszakája lehetett az operáció előtt, mennyire felzaklatták az idegeit az operációs előkészületek, milyen fájdalmas lehetett az érzéstelenítő injekció-sorozat, ami nem is ért sokat, mert mégis fáj az operálás, mennyire hosszú lehetett az idő, amíg a műtőasztalon kellett feküdnie, mennyi aggodalommal lesték operáció után a hőmérsékletét, ami több volt a rendesnél és így tovább milyen, mekkora, mennyi szenvedést állott ki a nevezetes rokon, aki — mellesleg mondva — az operáció után tíz napra akár el is felejlhetne volna, hogy egyáltalában volt vakbele.

Családi hőst faragtak belőle a rokonok s az ilyen szerepet az emberek általában szívesen vállalják. Majdnem mindenki szereti, ha alapjában véve jelentéktelen dolgait egy szűkebb körben felnagyítják. A családban ez mindennapos dolog. A családtag teljesítményeit, értékeit, szenvedéseit nem azon a szemüvegen át nézzük, mint a többi embereket.

Természetes, hogy a családi szemüveg erősebb, de csak mértékkel, mert azon túl már sem nem szép, sem nem hasznos. Ebből már családi önimádat alakul ki, ami pedig leszoktat bennünket a tárgyilagosságról. Amilyen kellemetlen és szomorú dolog a békétlen acsarkodó családot látni, annyira bosszantó és émelyítő dolog a családi önimádat. Az ilyen családok szemében a föld összes többi lakói tökfilkók, csak ők hatan tudnak és érnek valamit.

Érdemes a tárgyilagosságot bevinni a családi életbe is. Ne tartsuk egymást valami téren a többi embernél mindenáron tökéletesebbnek csupán azért, mert rokonok vagyunk. Ha a világnak csakugyan annyi kiváló, nagyszerű és legnagyobb emberre lenne, amennyit a családi szemüveg mutat, akkor egészen másként festene ez a boldogtalan földteke. Majd minden családban akad egy-egy csodamérnök, csodaorvos, csoda-miegymás, a valóságban pedig alig látunk egy-egy ilyen igazi csodaembert. Csalóka játék ez az emberi értékekkel.

Szebb és jobb ennél, ha inkább szigorúak egymás megítélésében a családtagok. Akit otthon arra szoktatnak vagy nevelnek, hogy csak a valóságos értékeit ismerjék el, viszont a fogatkozásaira is felhívják a figyelmét, az kint az életben is jobban állja a sarat. Kitartóbban küzd az elismerésért, szívósabban elviseli a bírálatokat az idegentől. Aki pedig azt szokja meg a családi körben, hogy egyé-

A Kormányzó Ur Ö Főméltósága és a Kormányzóhelyettes Ur özvegye őszi vadászlovaglason.

nisége és munkateljesítménye túlszárnyalja Mátyás királyét is, deresedő korában lesz kénytelen ráébredni valóságos értékére, az ilyen operáció pedig fájdalmasabb is, meg veszélyesebb is a vakbélkiirtásnál.

*

Kevéssel vagy jóval több keménység különben is ránkferne. A trianoni időkben kicsit elszundikáltunk a keserűség kemény, de mégis csak zavartalan párnáin. A kenyér sokszor hiányzott, de eseménytelenség annál több akadt. Kezdtünk hozzászokni, hogy tőlünk mindent elvettek, hát bennünket újabb bajok sehonnán sem fenyegethetnek. Belebújtunk a kis dolgok látókörébe és a nemzeti keserűségekért az egyéni puha dolgokban véltük megtalálni a kárpótlást. Jóformán csak a családi kör maradt meg számunkra olyan életkeretnek, ahol eredményeket, sikereket és örömeket kaphattunk, de ez a túlmeleg fészek nem alkalmas arra, hogy az akaratot és az izmokat egészen ruganyosan megtartsa.

Most kint vagyunk megint a történelem szabad tengerén, van tere az akaratnak, de a kockázatoknak is. A magánéletünkben kicsit keményebbnek kell lennünk nemcsak a test, hanem a lélek erejében is. Ne vattázzgassuk egymást és önmagunkat. Kisebb testi szenvedéseknek és lemondásoknak ne

adjunk több jelentőséget, mint amennyit megérdemelnek.

Körül kell nézni, mint teljesítenek ma száz- és százmilliók — Emberfelettit. Jósorsunk bennünket eddig távoltartott ettől, hát legalább apróságok miatt ne panaszkodjunk és ha rülép valaki a tyűkszemüinkre, ne kiabáljunk mentőkért, meg bírókért.

Keményebbnek kell lenni testben és lélekben. Ne túlozzuk se a munkánk, se a nélkülözéseink terheit és ne ajnározzuk egymást minden kicsiségben.

*

Azonfelül vegyük észre a szűk családi érdekek és édességek mellett, azokon túl a tágabb családi, nemzeti- és emberi közösséget is.

Aki nálunk bemegy a vendéglőbe és egészen üres asztalt nem talál, már megy is kifelé és hajlandó kilométereket talpalni más kocsmá után, egészen addig, amíg szabad asztalt talál s ha pedig nem talál, inkább lemond a szórakozásról, hazamegy.

Más országokban ez általában nem így van. Ha egy asztal mellett négy szék van s hármat már elfoglaltak, az új vendég egyszerűen elfoglalja a negyediket s ezt mindenki természetesnek találja. Aztán vagy beszélgetnek, vagy nem. Többnyire igen. Hangulat dolga, de annyi legalább bizonyos, hogy nem kerülnek el egymást az ismeretlen emberek úgy, mintha minden második tifuszos lenne.

Magyarok és emberek vagyunk mind, akik itt vagyunk. Ezért ne kerüljük el a félig már elfoglalt asztalokat s ha leülünk egymás mellé, ne a nagyozást vagy az adósságot szedjük elő érzelmi kapocsnak, hanem azt, hogy mint magyaroknak és mint embereknek sok közös gondunk és vágyunk van és közös az életünk fővonala. Ebben kell teljes közvetlenséggel találkozni, ebben kell a megértés ragasztóját megtalálni.

Ehhez az is szükséges, hogy az elfoglalt családi szemüveget le tudjuk tenni. Nem okvetlenül hasznos, ha elhitetjük magunkkal, hogy a szomszédék fia hülye vagy lókötő, a mi fiúnk pedig lángész és maga a megtestesült nagyszerűség. Milliányi ilyen apró gát marad ember és ember között. Nélkülük szebb és jobb lenne minden.

Vízi őrsünk szolgálatából.

Írta: CSUKA LÁSZLÓ őrmester (Siófok).

(Befejező közlemény.)

Közben kitört a vihar! Milyen egyszerű ez a pár szó. De nem olyan egyszerű ezt átélni a Balatonon. Az, aki nincs tájékozódva, de inkább a nagyozólók, azt szokták mondani, hogy 5—6 méter magas hullámok dobálták a hajót. Pedig ilyen magas hullám nincs a Balatonon. Még tengeri viharnál is ritka. A Balaton legnagyobb hulláma 1 méter magas és 7 méter hosszú. Aki átért egy ilyen vihart, az tudja, hogy milyen óriási erő ez, hogyan dobálja dióhéjként a hajót, nem is beszélve a csónakról, mely ilyenkor többnyire menthetetlenül elvész. Ilyen viharban küzdök a hajónk, igyekszik hazafelé. A nekivágódó hullámok féloldalra fordítják, emelgetik, előlről, hátulról, minden elképzelhető irányból s mindenféle kilengést adnak neki. Közben minduntalan végigsöprik a hullámok a hajó fedélzetét, nekivágódva az ablakoknak. Milyen gyermekjátéknak tűnik fel ilyenkor ez a 12 m 70 cm hosszú hajó. Nem tréfa ilyen viharban hajón lenni. Egy háromhullám meglóbálta a hajót oldalról. A váratlan és kiszámíthatatlan mozgás következtében a járőrvezető a hajó jobb oldaláról a balra esett. Ott a beözönlő víz a nyakába folyt. Még megfogózkodni sem ért rá, egy másik hullám ellenirányú mozgást adott a hajónak, amitől a másik oldalra esett. Ott ismét meg akart kapaszkodni a hajó oldalába, de a víz ott is folyt befelé. A hajó közepére ment, de ott a különös mozgás következtében hanyatt akart esni. De nem csak ő volt így. A hajóvezető görcsösen szorongatta a kormánykereket és tartotta az irányt. A különös vízmozgás azonban őt is kilendítette helyéről és a hajó másik oldalára csúszott. A hirtelen jött vihar első percei ezek, míg mindenki hozzászokik és megtalálja a helyét.

Bementünk a legénységi fülkébe a járőrvezetővel, mert közben az eső is zuhogni kezdett. Szemünkbe ötlött a mindjobban viaszsárgára váló gépkezelő, aki a rádiót figyelte és a rosszulállattal küzdött az erős hullámmás miatt. Éppen kifelé akart indulni, amikor meghallottuk a rádió hívószavát: „Halló egyes! Halló egyes, a Száraz hívja! Azonnal induljon útba Révfülöp irányába, mert Révfülöp és Balatonszepezd között egy vitorlás felborult és utasai élet-halál harcot vívnak a hullámokkal.”

(Ezt a hírt az őrszel telefonon közölték, ahonnan azután nekünk továbbították.)

Mint akit puskából kilőttek, úgy rohantunk ki a vezetői fülkébe. Egyszeribe rendbejött a gépkezelő is, pedig a hajónk még jobban táncolt a hullámokon, mint azelőtt. Viharköpenyeinket felvettük. (Ezek feketeszínű gumiköpenyek, fejjvédő csuklyával is ellátva.) A hajóval azonnal visszafordultunk. A járőrvezető kiadta a parancsot: „Teljes gáz! Irány Révfülöp!” Igen ám, de hol van Révfülöp. Az eső szakadt. Alig láttunk néhány méterre, mert a hullámok dobáltak bennünket és ilyenkor hol a hajó eleje, hol a hátulja emelkedik fel, hol a jobb, hol a bal oldalára dől, aminek következtében sokszor csak a hajó orrát látja az ember. Mit csinál ilyenkor a vízi csendőr? Egyszerűen iránytű után hajózik. Hogy is mondtam csak, egyszerűen! Ennél az iránytűvel való hajózásnál álljunk meg egy pillanatra.

Szerencsére a hajónk iránytűvel is (kompasz) el van látva. Ez az iránytű éppen olyan, mint a repülőgépeken levő úgynevezett repülő kompasz. Az ilyen iránytű segítségével tudnak repülni az éjjeli vadászipilóták, de az ilyen iránytű segítségével hajózik mi is, éjjel, sűrűn szitáló esőben, viharban, ködben. Ennél a viharnál is nagy szükség volt az iránytűre. Igen ám, csak hogy ezt először be kellett állítani, mert nem láttuk azt a helyet, ahová menni akartunk. Mi szükséges ehhez? Először is az álláspont meghatározás. Sokaknak még a szárazföldön, csendes időben is nehézséget okoz az álláspont meghatározás. Vízi csendőr előtt az ilyesmi nem akadály. A gépkezelő már szaladt is a térképpel, hogy meghatározza az álláspontot. A térkép betájolása a környező magaslatok és az előttünk néha-néha látható hegyek segítségével metszés útján megtörtént. Álláspontunk meglévén, most az irányunknak az iránytűn fokokban való megállapítása maradt hátra. A gépkezelő befutott a hajó legénységi fülkéjébe, ott zsebiránytűje segítségével ismét betájolta a legénységi fülke kis asztalára fektetett térképet. Én segitettem neki, mert a mindjobban erősödő hullámmás következtében egy ember kevés volt ehhez a művelethez. Most belehelyezte a zsebiránytűt az erre a célra általunk készített átlátszó (celluloid) vonalzóba s összhangba hozta a térkép és a tájoló Észak jelét. A vonalzó közepén a zsebiránytű részére egy lyuk van készítve. A vonalzó közepén egy piros vonal van. Az iránytű 0 fokát erre ráhajtuk. Mármint ennek a piros vonalnak az egyik végét a már előzőleg meghatározott álláspontunkra helyezük. A piros vonal másik végét arra a helyre kell irányítani, ahová hajózni akarunk. Az iránytű közben nem mozoghat el. A vonalzón levő piros vonal — beállított helyzetben — átfut az iránytű középvonalán.

Oltárért s a házi tűzhelyért folyik a harc.

(Cicero.)

Haza csak ott van, hol jog is van.

(Petőfi.)

Ami nem olyan egyszerű, mint a pofon, az rossz.

(Galgóczi.)

A Kormányzó Ur Ö Főméltósága unokájával, Istvankával.

Most már csak le kell olvasni az iránytűn a piros vonal által mutatott fokot és már tudtuk is, hogy milyen fok alatt kell hajóznunk, ha a megjelölt helyre akarunk jutni. Minden úgy ment, mint a karikacsapás. Rövid idő alatt megállapítottuk, hogy hány fok alatt kell hajóznunk. A gépkezelő szaladt a szócsőhöz és bemondta: „Irány 230!”.

Mindezt pillanatok alatt kellett végrehajtani, mert az idő ilyenkor nagyon drága. Aki a halállal viaskodik, annak egy perc is az életet jelentheti.

Kergetett, űzött bennünket az a gondolat, hogy az ismeretlen messzeségben emberek küzdenek az életükért a könyörtelen hullámokkal s ezeknek minden reménye a vízi csendőrség. Ilyen viharban más-tól nem várhatnak segítséget!

Mert miként a gyalogosan portyázó bajtársaink is kint vannak esőben, hóban, viharban, sötétben, a legelhagyatottabb helyeken is mindig készen arra, hogy támaszt és segítséget nyújtsanak a bajbaju-

tottaknak, éppen úgy meg lehet találni a vízi csendőrt is a háborgó vizen, minden időben.

Közeledtünk. Járőrvezetőm hamarosan fel is fedezte távcsővel a hajótöröttet, s azonnal közölte velünk. Előkészítettük a mentőövet, mentőlétrát, hullafogót, csáklót, dobókötelet, vontatókötelet és a mentőböröndöt is készenlétbe helyeztük. Fürdőruhába öltöztem. Derekamra kötelet kötöttem, nehogy én is a hullámok martaléka legyek s megihusuljon a mentés. A hajóvezető a felborult vitorlást a szél mögötti oldalon mintegy 10 méterre megközelítette. Közelebb nem lehet ilyenkor menni, mert az erős hullámozás a felborult és lehorgonyzott vitorlásra dobna a hajónkat. Rövidesen észrevettük, hogy a hajótöröttek még élnek, bár az egyik férfi már igen bizonytalanul és erőtlenül kapkod a felborult vitorlás oldalához. Nem is csoda, mert már több mint 1 órája küzdenek az erős hullámozásban. Tehát éppen az utolsó percekben érkeztünk. Vízbe

ugrottam. A derekamra erősített kötél másik végét a gépkezelő fogta meg. Odaúsztam az erőtlenebb férfihez. A vitorlás oldalára már csaknem rámerevedtek az ujjai. Lefejtettem onnan és átnyaláboltam a már eszméletlen embert. A derekamra kötött kötélnél fogva hajónkhoz húzták. A férfit beemelték. Én vissza úsztam és a másik férfit is hasonló eljárással kimentettük. 2 férfi volt a vitorláson. A legénységi fülkébe vitték őket és elsősegélyben részesítették, majd meleg ruhába öltöztették. Ismét a felborult vitorláshoz úsztam és a vontatókötelet a vitorlás árbócának tövéhez kötöttem, hogy annál fogva lassú menetben kivontassuk a partra. A vitorláson levő ruhadarabokat is átadogattam a hajónkra. Már készen is álltunk az indulásra, amikor észrevettem, hogy a vitorláshajó le van horgonyozva. Előbb még fel kell szedni. Nagy erőfeszítéssel sikerült ez is.

A legtöbb vitorlás felborulása úgy történik, hogy amikor jön a vihar s a kikötőbe való menekülésre már nincs idő, a vitorlát nem vonják be a mindjobban erősödő szélben. Hogy valamivel mentse magukat, a horgonyt vízbe dobják, lehorgonyoznak és itt követik el a hibát. A lehorgonyzott vitorlás nem tud a hullámok tetején táncolni, hanem a víz alá merül, megtelik vízzel és felborul. Ha a horgonyt nem dobják le, akkor még felborult állapotban is partra sodorhatja a hullám.

Nemsokára a révfülöpi kikötőbe értünk. A vitorlást kikötöttük. Utasai lassan magukhoz tértek. Neveik feljegyzése után a közeli szállodába helyeztük el. Kérdésünkre, hogy miért nem jöttek be a vihar elől, azt felelték, hogy nem gondolták azt, hogy ilyen erős vihar lesz és különben is ők már régi vitorlások.

Utunkat ismét hazafelé vettük, 2 emberélet megmentésének boldog érzésével. Nem ez volt az első és nem is az utolsó mentési esetünk. Elmondok röviden egy éjszakai mentést is.

A múlt év augusztus 8-án este 1/2 9 óra tájban erős vihar keletkezett. Három bajtársammal a laktanyában tartózkodtunk. (Seprenyi őrm., Molnár és Horváth cső-k.) Kb. 21 óra lehetett, amikor egy férfi lélekzet szakadva berontott a laktanyánkba és jelentette, hogy a siófoki kikötő mólótól mintegy 200 méternyire 2 Dingi vitorlás felborult. Azonnal a hajóra rohantunk. Nem kell ilyenkor szolgálati lap. Pillanatok alatt elkészítettük a hajónkat, ellöktük a parttól és a legnagyobb sebességgel igyekeztünk a baleset színhelyére.

Mintha dézsából öntötték volna a vizet, úgy szakadt az eső. Az ég villámlott, a víz háborgott, mégis néhány perc múlva már a nyílt vizen voltunk. Hajónk kereső lámpájának (reflektor) segítségével az egyik felborult vitorlást hamarosan felfedeztük. Azonnal mellé álltunk, a vitorlás vezetőjét a hajóra vettük, hajóját pedig sorsára hagytuk és indultunk a másik hajótörött segítségére. Ezt már nehezebben találtuk meg, mert a felborulás helyétől a hullámok jól elsodorták. 15—20 perces keresés után azonban erre is rábukkantunk és kihúztuk a vízből. Másnap megtaláltuk vitorlásaikat a parton.

De ne gondolják a bajtársak, hogy mi mindig csak hajóval teljesítünk szolgálatot. Tavasszal az orvhalászok ellenőrzésére is gyakran vezényelnek bennünket. Ismertetem egyik ilyen szolgálatomat is.

Folyó évi május 2-án Keszthelytől Balatongyörökre kellett a Balaton partját leportyáznunk. Járőrvezetőm Rajna László törzsrőrmester volt. Siófoktól az utat Keszthelyig vonaton tettük meg. A vonatból kiszállva a keszthelyi halásztelepre mentünk, hogy a halásztelepi felügyelőtől felvilágosítást szerezzünk az orvhalászokra vonatkozólag. Minthogy a leportyázandó útvonalat elég jól ismertem és tudtam azt, hogy ha gyalog megyünk, nem sok eredményt fogunk elérni, járőrvezetőmnek indítványoztam, hogy sokkal célszerűbb lenne az utat csónakkal megtenni. Így is lett.

A halásztelepi felügyelő egy 2 pár evezős csónakot bocsájtott rendelkezésünkre azzal a jó tanáccsal, hogy ha eredményt akarunk elérni, akkor nappal ne mutatkozzunk a polgári lakosság előtt. Elindulás előtt szalmát és gyékényponyvát készítettünk a csónakba, hogy a kis- és a nagypihenőt is ott tarthassuk meg.

Alig eveztünk 1/2 óráig, az egyik nádas sarokban csónakból horgászó egyént láttunk. Odaeveztünk és horgász engedélyének felmutatására szólítottuk fel. Ez volt az első orvhalásznunk ebben a szolgálatban. A kifogott 30 darab halat őrizetbe vettük, úgyszintén a csónakot és a horgászfelszerelést is és feljegyeztük a szükséges adatokat.

Utána folytattuk utunkat. Közép erős délkeleti szél mozgatta csónakunkat. A Szent Mihály kápolna közelében a nádasba eveztünk, hol védettebb hely volt és itt megtartottuk az ebédszünetet, illetve a kispihenőt. Közben a szél megfordult és mindjobban erősödni kezdett. Már-már megbántuk, hogy csónakkal indultunk a több mint 15 km-es útra. A megbánásra az is okot szolgáltatott, hogy az erős hullámozás következtében eltörött az egyik evezőnk, azonkívül a járőrvezető kezét feltörte az evező és így nekem kellett átvenni az evezést. Nehéz volt az evezés és nyilván ez juttatta eszembe, hogy jó lenne egy kicsit vitorlázni. Igen ám! De hol a vitorla? Hát ha nincs, majd csinálunk. Eszembe jutott, hogy amikor az utászoknál szolgáltam és szél alá eveztünk, úgy segítettünk magunkon, hogy a ladik fenékrácsát felállítottuk és a szél ebbe belekapaszkodva vitte ladikunkat.

Itt még a fenékrácsra sem volt szükség, mert volt egy 2 méter széles és 3 méter hosszú gyékényponyvánk, ami nagyszerűen megfelelt vitorlának. Most már csak árbócot kellett keresni. Ezen nem sokáig gondolkodtam. Kineveztem magamat árbócnak, ami úgy történt, hogy a csónak hátsó evező ülésére felálltam, karjaimat a magasba emeltem és a gyékényponyvát kifeszítve tartottam. Járőrvezetőm a ponyva másik sarkát a csónakba, illetve az ülés alá szorította egyik kezével, míg a másikkal az evezőt a vízben tartotta és úgy kormányozta a most már vitorlássá kinevezett csónakot.

Csak úgy siklott a csónakunk a vizen. Nemsokára Balatongyörök kikötőjének közelébe értünk, ahol már ritkult a nádas és ki voltunk téve annak, hogy a kikötőben sétáló és horgászó egyének felismernek bennünket. Mit csinál ilyenkor a vízi csendőr? Az E-alapra gondol és gyorsan álcázza magát. Mi is így tettünk. Zubbonyunkat levettettük. Én az ingemet is kénvtelen voltam levetni és kötény gyanánt magam elé kötni, hogy nadrágomról se ismerjenek fel. Fejemre egy szalvétát kötöttem. Az álcázás teljes volt.

1943. július 22-én Bácsföldvár határában partizánokkal vívott harcban hősi halált halt Agó János csendőr síremléke a bácsföldvári magyar temetőben. Felállították a bácsföldvári magyarok, 1943. november 2-án. — A sírfelirat: Agó János m. kir. csendőrmester, 1914—1943. A partizánok elleni harcban drága magyar hazájáért életét áldozta. A hős csendőr emlékének kegyelettel adózik Bácsföldvár magyarsága.

Délután 5 órakor érkezünk Balatonederics község fürdőtelepére „vitorlásunk“-kal, ahol aztán megpihentünk, hogy a hajnali órákban friss erővel induljunk az orvhalászkok vadászására.

Hajnali 3 órakor indultunk vissza Keszthely felé. Szerencsénkre a szél teljesen elállt és így nem volt nehéz evezni. 20 percig tartó evezés után az egyik nádas beugrásban egy embert láttunk, aki eresztőhálóval vesződött. Odaevettünk. Még üdvözölni is akart bennünket, de meglepődöttségében elfelejtette.

E szolgálat alkalmával 8 csónakos orvhalászt értünk tetten. Erre a kis útra vagy 2 hétig minden nap visszagondoltunk, mert tenyereinken borsószem nagyságú feltörések ékeskedtek.

Sok esetet sorolhatnék még fel szolgálatunkból, melyek mindegyike olyan érdekes, hogy nehéz lenne közülük válogatni. Hiszem azonban, hogy az elmondottakkal is megismertettem baltársaimmal azt a szolgálatot, amely szintén talpig magyar csendőroket kíván.

A Csendőr-lexikon elkészült. Valamennyi csendőr őrsparancsnokságnak díjtalanul küldjük ki az őrskönyvtár részére, az osztályparancsnokságok útján, mint az őrskönyvtár könyvsorozat 13. kötetét. A szétküldést a megrendelők részére is megkezdjük a napokban. A könyv árát, 9 pengőt a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekkszámájára kell befizetni, a könyvhöz mellékelte befizetési lapon.

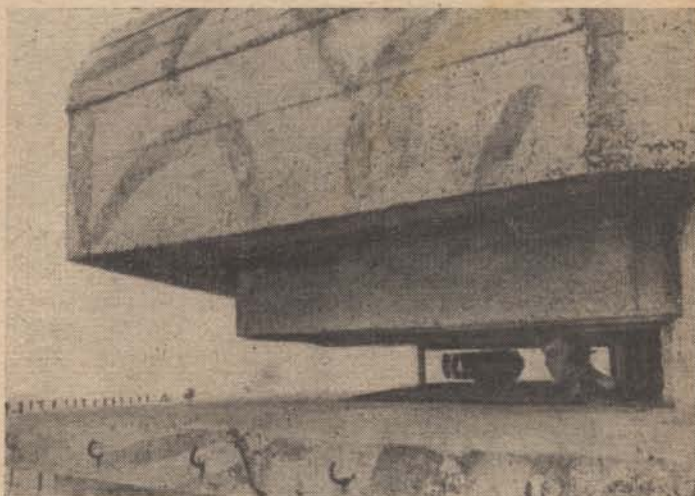
KATONAI ISMERETEK

A ma háborújának tüzérsége.

Milyen szerep jut a korszerű háborúban a tüzérségnek?

Egyik főfeladat a gyorscsapatok támogatása! Ehhez alapvetően szükséges, hogy gyorsan mozogjon előre, ezért a ma tüzérségének egy része gépvontatású, népszerűen mondva: „motorizált“. Csak így tudja a gyorscsapatokat követni és kellő időben támogatni.

A tüzérség hatalmasat fejlődött abban a tekintetben is, hogy igen gyorsan tűzkész, azaz hamar foglalhat tüzelőállást és gyorsan megkezdheti a tüzet. Eppígy fejlődött a mozgékonyság tekintetében is: a hernyótalpra szerelt löveg árkon-bokron keresztül tudja követni a csapatokat.

Tüzér figyelő beton állásban.

A tüzérség fedezék mögül lő, céljait nem látja onnan, ahol az üteg áll. Erre való a figyelőhely, ahonnan számításokkal irányítják az üteg tüzet.

Vannak olyan lövegek, melyek igen meredek ívben lőnek, ezek a mozsarak. Vannak mások, amelyek lapos ívben tüzelnek, ezek az ágyúk. Mindkét módon tud lőni a tarack. Ez a korszerű löveg! Egyaránt alkalmas minden cél ellen, erődök lövéseiről ép úgy lehet vele lőni, mint fedezék (pl. hegy) mögötti célokat. Különleges feladatokra különleges lövegek szolgálnak.

Tarack.

A páncél elhárítást, a harckocsik kilövését a páncéltörő ágyú és egyes más tüzérségi lövegfajta is végzi, távoli célokra a nehéz tüzérség való. Ezeket a lövegeket vasúton szállítják különleges szállító kocsi-
kon, ezekről tüzelnek is.

Páncéltörő ágyú.

A repülők ellen a légvédelmi tüzérség szolgál. Különleges fűlélő készülékeikkel már messziről hallják, ha ellenséges repülőgép közeledik. A kiváló magyar találmányú, úgynevezett „löelemképzővel“ gépi úton számítják ki azt a távolságot, amennyivel a gyorsan haladó repülőgép elé kell löni. A légvédelmi lövegeket páncélelhárításra és kiserődök lőréseinek szét-
lövésére is sikeresen alkalmazzák.

Légvédelmi ágyú.

Milyen feladatok jutnak a tüzérségnek?

A harc — nagy vonatkozásban — két részből tevődik össze. Egyik a mozgás, másik a tűz, vagyis a mozgás támogatása. Ezt a tűztámogatást végzi nagy viszonylatban a tüzérség!

Amikor még távol az ellenségtől mozog a gyalogság, vagy a gyorscsapat — páncélosok, kerékpárosok, gépkocsizó gyalogság, lovasság — a tüzérség már felkészül arra, hogy ha kell: haladéktalanul löni tudjon. Állásba megy és vár. Mikor a csapat egy bizonyos távosságra előrejutott: állástváltotat, hogy

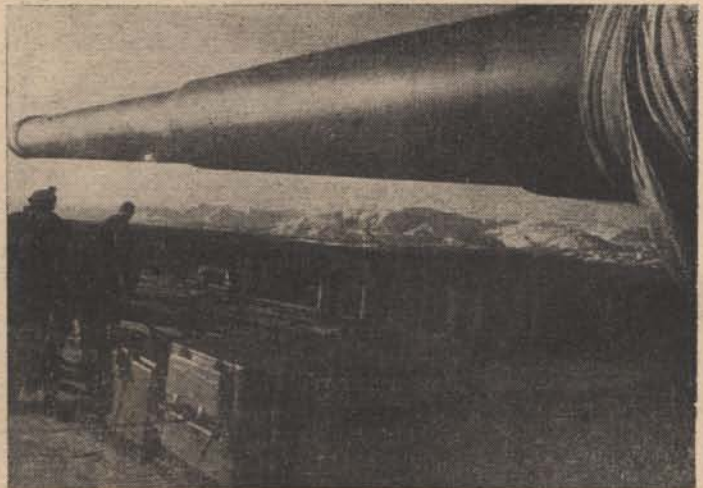
mindig kéznél legyen és ha kell, azonnal megnyithassa tüztét. Hogyan lehetséges ez? Csak, ha a tüzérség gyorsan tudja követni a csapatokat, hamar meg tudja tüztét nyitni és bőséges lőszerkészlete van.

A tüzérségnek egyes részei a legelső vonalakban vannak, hogy a tüzérségi célokat gyorsan kereshesse és a tüzet a harcolók kívánsága szerint irányíthassák. Rádióval és távbeszélővonallal is összeköttetésben vannak a figyelőhellyel, amely rendszerint jó kilátást nyújtó ponton rendezkedik be. Maga az üteg láthatatlanul mélyedésben vagy domb mögött foglal tüzelőállást és onnan lő. De alakulhat a helyzet úgy is, hogy a tüzérség „nyílt“ állásba megy és ha kell, a gyalogság vonalából lövi az ellenséget.

Kiváló fegyverek a páncéltörő ágyúk, pontosan, biztosan lönek, amellet nagy átütő erejűek. Ezek a páncélosok legfélelmetesebb ellenfelei. De hidégvérrel közelre bevárni a félelmetesen közeledő acélvárakat: a harckocsikat, nem kis feladat áml. Ha azonban jól kiképzett, bátor legények állanak a páncéltörő ágyúk mellett, a mégoly nagy harckocsikkal támadó ellenség rohama is megghiúsul. A páncéltörő ágyú találata nagy pusztítást vihet véghez és ha a benzintartályt vagy lőszerfülkét éri a lövedék: robban a harckocsi.

A tüzérség lövedéke repeszdarabjaival rombol és öl, vagy a benne elhelyezett robbanóanyaggal végzi el munkáját. Vannak olyan érzékeny robbanó lövedékek, melyeknek elég már egy vékony felület, hogy nekiütődve: robbanjanak.

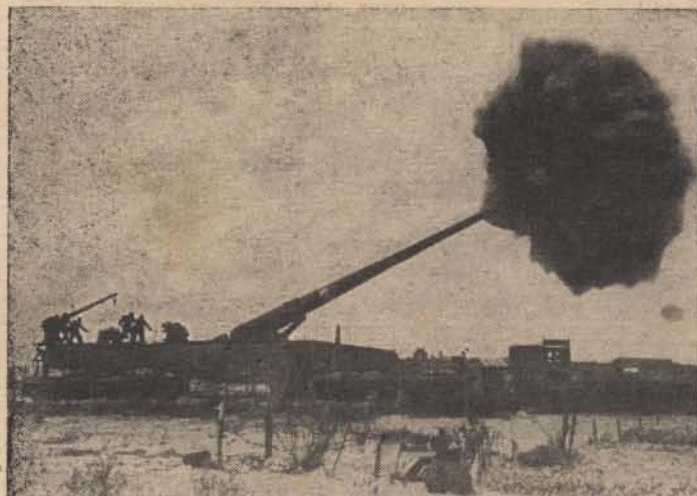
A partvédelmi lövegek ellenséges hajók ellen való. Rendszerint beépítik őket.

A német tengerészet partvédelmi tüzérsége Norvégiában.

A gyalogsági és páncélos harc közvetlen támogatására szolgál a roham-löveg. Ez olyan, mint a harckocsi, hernyótalpakon mozog és páncélozott volta miatt képes arra, hogy akár a legelső vonalakba is előretörjön. Innen aztán közvetlenül figyeli meg a becsapódásait és közvetlen közelből támogatja a csapatot.

A messzehordó nehéz tüzérség már a világháborúban is szerepelt. Óriási volt a franciák meglepetése, mikor megtudták, hogy a németek Berlin közeléből lőtték Páris! Ez több, mint százhusz kilométer! Mi ezeknek a lövegeknek a titka?

Tüzel a messzehordó (vasúti) löveg.

A lövedék sebességét az a gáz-mennyiség adja, amely akkor keletkezik, mikor az elsütés pillanatában a töltény végében elhelyezett löpor meggyullad. Minél több ez a löpor, annál több gáz is keletkezik, illetve annál sebesebben fogja ez a gáz a lövedéket kilőni. De a nagy gáznyomáshoz különlegesen erős anyagú cső is kell, különben szétreped! Ez a cső jó hosszú, mert csak így tud érvényesülni a gáz ereje! Hogy le ne törjék: merevítő szerkezettel látják el.

A tábori tüzérségnél általában 7–10 centiméter a cső űrmérete, a közepes tüzérségnél 10–15 centiméter, ezen felül már nehéz tüzérségről beszélünk. A messzehordó nehéz tüzérségnél a lövegek űrmérete 25–45 centiméter között mozog. Az ágyúcső hossza itt már 40 méter körül jár s a hordtávolság 150 kilométer. A nehéz tüzérség lövedékének súlya 700 kilogramm körül mozog. Elképzelhető, hogy milyen nehéz maga a löveg! Ezt a nagy súlyt szétszedve szállítják vagy motoros vontatással, vagy vasúton különleges teherkocsikon.

A vasúti löveg rajtmarad ezeken a különleges kocsikon és sineken tüzelés közben is. A töltést emelődarukkal végzik, emberi erő nem bírná az irdatlan súlyt! Tüzelés közben minden lövés után kitaratnak, mert a lövésközben felmelegedett nehéz löveg csöve 1 centimétert is kitágulhat! Szabadszemmel vagy távcsővel nem lehet a találatot ezeknél az igen nagy távolságra hordó lövegeknél megfigyelni, ezt külön repülőgép végzi s az adatokat rádió útján közli a löveggel. A messzehordó tüzérség feladatait bombázó repülők is megoldhatják, de a messzehordó tüzérség nem függ sem az időjárástól, sem az ellenséges repülőktől, ezért nélkülözhetetlen.

A tüzérség szétrombolja tüzével az ellenség be rendezéseit, megbénítja mozgását és igen érzékeny veszteséget okoz élő erőiben. Félelmetes fegyvernem és nem nélkülözhető a korszerű harcban sem. Nagy idők teltek el az első szakállaságyútól a mai korszerű, gépvontatású, páncélos lövegig! De ma is szüntelenül fejlődik a tüzérség a korszerű harc követelményei szerint.

vitéz Tolnay Lajos vk. százados.

Cigányfurfang.

Irtá: KÖVÁRI LAJOS őrmester (Miskolc).

Ilyen cím alatt írtam már a cigányok ravaszkodásairól s ezzel a cikkel is az a szándékom, hogy az őrsöknek olyan sok munkát adó cigányok kifoghatatlan furfangjával minél jobban megismertessem különösen fiatal bajtársaimat.

1937. évben rossz idők jártak a tolnamegyei medinai cigányokra. Hiába volt minden könyörgésük a Devlához, nem talált meghallgatásra és nem adott a vidékre egy kis baromfi- és dögvéset s bizony már ott tartottak, hogy éhenhalnak. No de nem azért cigány a cigány, hogy tétlenül bevárja az éhenhalást. Különben is most itt van a telepen a cigányok között elismerten okos Jóska, akit úgy maguk között csak „Zsandárnak” neveznek, mivel hogy egyszer a főtörzsőrmester úrnak személyesen a szemébe mondta, hogy ő is csendőr akar lenni. Igen jól érti a törvényeket, pontosan tudja, hogy mi tilos a polgárnak, de azt is tudja, hogy ami a polgárnak nem szabad, a cigánynak még lehet, csak arra kell vigyázni, hogy senki meg ne tudja.

Szóval ott tartózkodott Jóska — csak úgy átmenőben, amíg máshol keresik — a medinai cigánytelepen, akinél okosabb cigányt bizony nem látott még sem Tolna, sem Baranya. Így aztán Jóskától várta az egész cigányság, hogy kitalál valamit.

Jóska barátunk elhatározta, hogy meg is fog felelni a beléhelyezett bizalomnak. Siránczó fajtestvéreibe önbizalomtól duzzadó szavakkal vert lelket. „Hát mit gondolsz, te bibás, talán azt hiszed, hogy a silt galamb a sádba repül, nízd csák meg, hogy mit kell csinálni, hogy murdalle legyen.”

Ezután a nagy ígéret után Jóska másnap reggel elindult a telepről egy kis körútra, ahonnan csak a délutáni órákban érkezett haza, nagyon titokzatos ábrázattal. Nem szólt senkinek, csak magához vette a fejszét és elment a közeli akácosba, honnan rövid idő múlva fejszecsattogás, majd faragás zaja hallatszott. Kb. 1 óra leteltével jött Jóska és egy furcsa, kb. 2 méter hosszú, 4–5 cm. vastag, sudarasan tűhegyesre kifaragott akácfakarót hozott magával.

Hiába kérdezték tőle, hogy: „Te Zsandár, minek ez a sersám?” Jóskánk csak annyit mondott, hogy: „A pecsenyészhez, egy kis nyársnak”.

És eljött az este. Jóska cigány 22 óra tájban a nyársat vállára vetve elindult a telepről a közeli János-major község irányába, ahonnan éjfélután jött vissza, de a magával vitt nyárson kívül — a többi cigány nagy csalódására — nem hozott semmit.

Másnap Jóska egy kis kirándulásra invitálta az éhes cigányokat. Titokzatos viselkedését látva, reménykedni kezdtek, hogy mégis szerzett valamit és most azért mennek. A finom falatokra gondolva, már előre nyalogatták a szájukat. Azonban egyelőre semmi biztatót nem vettek észre. Jóska legalább is nagy próbára tette a türelmüket. Amikor a teleptől kb. 2 km-re levő Kőkényes dombra értek, — ahonnan nagyon szép kilátás nyílt a környékre — Jóska a bokrok között rejtőzést vezényelt és mint aki biztos a dolgában, hasra feküdt s átadta magát a szemlélődés gyönyöreinek. Ám a többiek nem voltak olyan nagy természetbarátok és elégedetlenségük

már-már hangos zúgolódásban tört ki, amikor János-major község irányából a szekérúton különös menetet vettek észre, mely a közeli dögtér felé tartott.

Cigányaink szeme felragyogott a rég nem látott jelenségre. A menet a községi dögtérnél megállt. A szekérről egy állati tetemet húztak le, azt egy hevenyészett gödörbe elföldelték, majd visszatértek a községbe.

Alig hogy eltűntek az elföldelést végzők a látathatárról, Jóska megadta a jelt az indulásra, aminek az iránya a dögtér, célja a frissen elföldelt állati tetem birtokbavétele és ezáltal a fenyegető éhínség azonnali hatállyal való megszüntetése volt.

A dögtérre elérve, Jóska, „az okos“, kabátja alól egy rövidnyelű ásót vett elő és azzal azonnal munkához látott a friss földelés helyén. Hála a cigányokat soha el nem hagyó „Devlá“-nak, szerencsésen napvilágra került a zsákmány. Görnyedtek is alatta, amíg hazacipelték. De megérte a fáradságot, mert délre már finom tehénhúsból készült murdalle volt az ebéd és minden cigány annyit evett, amennyi csak beléfért.

Jó napok virradtak ezután a cigányságra. Egy teljes hétig tartott az ennivaló és Jóska tekintélye korlátlanul nőtt. Az asszonyok öregje és fiatalja mind el akarta hagyni a vadházastársát és Jóska hitveséül kívánt szegődni, abban a reményben, hogy mellette mindig lesz bőven murdalle.

Most már nem félt senki, hogy nem lesz mit ennie. Amikor már csak egy napra való maradt a készletből, biztatni kezdték Jóskát: „Te Zsándár! Menj már ávvál a nyárs szerszámmal el, de egy kicsit fiátálább legyen ázs a pecsenye, mert ez nagyon rágás volt.“

És Jóska ment, jött és másnap újra kivonult az egész telep cigánysága. Most már nem türelmetlenkedett senki. Megjelent újra a szekér, lerakodtak, földeltek és eltávoztak. Jóskaék figyeltek, amikor tiszta volt a levegő, mentek, ástak, megpakoltak és újra volt ennivaló bőven. Most aztán igazán finom, puhára főtt a murdalle, mert talán még 2 éves sem volt az üsző, amit a „Devla“ Jóska hathatós közreműködésével a cigányság megsegítésére adott.

A cigánytelep vígasságának azonban hamarosan sajnálatos körülmény vetett véget. Ugyanis az történt, hogy Jóska fia, a Dinka, egyik nap úgy szaladt haza a faluból, hogy még az üstökén is folyt a verejték. „Á faluba ván á mirges érmester! — kiáltotta rémült arccal — Hallottam, amikor a kishírótól a Jóskát kérdezte.“ Na, Jóskának több sem kellett. Ill a berek, nádak, erek, hosszút lépett. Mivel titkát nem árulta el, hogy miként segített a „Devlá“-nak, azóta ismét nincs murdalléja a cigányoknak.

Eddig a mese.

Kicsi a világ és még kisebb volt Csonka-Magyarország, Jóska cigány tehát minden okossága mellett egyszer csak mégis csendörkékre került. Betöréses lopás miatt a mi körözésünk alapján (akkor a tolnai őrsön teljesítettem szolgálatot) a pécsváradi őrs elfogta és a további eljárásra nekünk adta át.

A nyomozás során Jóskától igen sokat kérdeztünk és mivel olyan sok mindent követett el, hogy nem tudta, mire is vagyunk kíváncsiak, találgatni kezdett, hogy talán ezt vagy azt követtem el, megmondom én, csak mondják meg, mi az. Persze, a ha-

tározott kérdés csak késett, de annál sürgetőbb volt a biztatás. Jóska újra tapogatózó módszert kezdett, míg egyszer, csak úgy véletlenül megemlítette a tehenet. Érdeklődésünkre az alábbiak szerint mesélte el a tehen esetét:

Mohács környékén (a pontos lakhelyére már nem emlékszem) lakott, amikor egy kisebb baj miatt az illetékes őrs érdeklődni kezdett irányában, amit ő nem szívesen vett s mivel nem akart összeütközésbe kerülni a csendőrökkel, elpárolgott arról a vidékről.

Vándorlása közben került a tolnamegyei Medina község cigánytelepére. Mivel kedvesen fogadták, elhatározta, hogy itt átmenetileg megtelepszik. Jó észjárása folytán rövidesen tekintélyre tett szert és így az akkor valóban kiéhezett cigányok belé helyezték bizalmukat. Kérésükre elindult a telepről, hogy segítsen valahogy rajtuk. Amikor a kora reggeli órákban a közeli János-major községbe ért, látta, hogy ott a gazdák szarvasmarháikat a nagy meleg miatt az udvarukon levő szabad karámokba helyezik el éjszakára. Ekkor született meg benne az elhatározás. Kiszemelt a község szélén lakó olyan gazdát, akinek a kertjét feltűnés nélkül meg lehetett közelíteni. Megfigyelte, hogy van-e a háznál kutya és amikor megtudta, hogy nincs, kész tervvel tért vissza a telepre. Anélkül, hogy társainak tervéről szólt volna, — mint elmondta, ezt csupán hiusági szempontból, a tekintélye emelése érdekében hallgatta el — 1 drb 2 méter hosszú és 4—5 cm vastag, egyenes akácfakarót vágott és azt fejszével, majd késsel kihegyezte. A sötétség beállta után ezzel a kifaragott karóval elment a kiszemelt helyre, ott belopódzott a karámba, az egyik tehenet a helyszínen talált kötéllal egy oszlophoz kötötte, aztán a karót először lassan, majd egy hirtelen, döfésszerű mozdulattal a tehen végelébé szúrta, megforgatta, kihúzta, egy magával vitt ronggyal — ügyelve arra, hogy nyom ne maradjon — megtörölte és mint aki jól végezte a dolgát, visszament a cigánytelepre.

Társainak nem szólt semmit, csak másnap reggel hívta ki őket a Kőkényes nevű dombra, ahol lesbe álltak. Az ezután következő eseményeket már ismerjük.

Beismerte azt is, hogy valószínű még több esetben is elkövette volna ezt a kegyetlen és aljas tettet, ha nem érdeklődnek a csendőrök utána, ami elől jobbnak látta továbbállni.

Így mondta el Jóska. Most pedig azt írom le, hogy mi is történt János-majorban, amikor Jóska a „mütét“ után kerekelt oldott.

Az első esetben a sértett gazda, amikor reggel az állataihoz ment, megrémülve látta, hogy az egyik értékes, abban az időben is 500 pengőt érő tehene megdöglött. Külsérelmi nyom nem látszott. A legközelebbi állatorvos a kb. 24 km.-re levő Tolna községben volt. A gazda, látva, hogy segíteni már úgysem lehet, újabb költség kerülése végett állatorvost nem hívatott. A tehen bőrét lefejtette, majd kiszállította a dögtérre, ahol elföldelték.

Kb. 1 hét múlva, a negyedik szomszédban lakó gazda 2 éves üszője mulott ki hasonló körülmények között és került a dögtérre, onnan pedig a cigányok fazekába.

Amikor Jóska cigánnyal a helyszín bemutatása és a sértettek megállapítása végett János-major

községben megjelentünk, a sértettek még mindig nem tudták, hogy milyen módon multak ki a jóságok és egyáltalában nem gondoltak bűncselekményre. Mikor aztán Jóska módszere ismeretessé vált, az összegyülekezett lakosság annyira felháborodott, hogy agyon akarták verni. Alig tudtuk megmenteni a népítélettől.

Jóskát vagyonrongálás miatt jelentettük fel a szekszárdi kir. ügyészségen, ahol más bűncselekményeiért is felelnie kellett s így összbüntetésként 3 évi fegyházat kapott.

A bűnös elárulja magát.

Írta: NAGY JÓZSEF XI. főtörzsörmeister (Ungvár).

1935 októberében Tisztaberek község előljáróságát értesítette a m. kir. földmérési felügyelőség, hogy a község határában levő műutat javítani fogják és a munkálatokat Keszely Nándor* és dr. Veres Pál segédmérnökök vezetik.

Pár nap múlva meg is érkezett a két mérnök és a munkálatok megkezdődtek. Az őr Tudakozólapot szerkesztett és küldött az illetékes helyekre az összes munkásokról, a két mérnököt azonban, mivel azokat a földmérési felügyelőség küldte ki, nem prioráltattuk. Ez nem is mutatkozott szükségesnek, mert mindketten bemutatkoztak és személyazonossági igazolvánnyal igazolták magukat. Dr. Veres Pál a budapesti József Nádor Műegyetem dékáni hivatala által kiállított igazolványát is felmutatta, melyben az állott, hogy „fent nevezett” egyén 1932. évben gépészmérnöki oklevelet kapott.

Az útjavítási munkálatok befejezése után dr. Veres Pál visszamaradt azzal, hogy szabadságot kapott, a szabadság letelte után pedig a honvédelmi minisztérium megbízásából új munkálatokba fog kezdeni Gacsály község határában. Ennek bizonyítására fel is mutatott egy hivatalos, pecséttel ellátott nagy borítékot, mondván, hogy abban vannak a tervek, amelyeket azonban nem mutathat meg senkinek. Ezt követően egy-két nap múlva Veres Pál felkereste a határörparancsnokságot és azt mondta, hogy a honvédelmi minisztérium megbízása folytán a határörparancsnokjának egy 4 kilowattos rádióadót kell építeni és erre a célra a lakományában méréseket is végzett. Ezután a vasúti állomásra ment el és ott szintén tervrajzot készített az állomás kibővítésére. E tevékenységének bevégezése után a csendőrségre jött és tölem, mint akkori őrparancsnoktól kért felvilágosítást, hogy milyen őrszoba felelne meg nekünk a vasútállomáson, mivel mi fogjuk az állomásra érkező anyagok őrzését végezni. Nekem is azt adta elő, hogy a honvédelmi minisztérium megbízása folytán járt nálam és, később kapom meg az erre vonatkozó parancsot.

A következő napokban arra kért fel Veres, hogy a helybeli frontharcos szövetség elnökének segítszem megbízható munkásokat keresni. Hamarosan együtt volt 58 munkás, akiket Veres a következő vasárnapon a frontharcoshelyiségben összegyűjtött és figyelmeztette őket, hogy 6 hónapig táborszerű elhelyezést fognak kapni és ez alatt a tábort el nem hagyhatják, levelet senkinek nem írhatnak, sőt még

rokonokat sem fogadhatnak. Utasította őket, hogy az előkészületeket mindenki tegye meg, mert amely pillanatban a parancs megérkezik, azonnal indulni kell.

Ennek a következménye lett aztán, hogy a három községben felfogadott munkások levágták seretéiket, hogy 6 hónapra való élelmiszert vihesse magukkal. Annak az öröme pedig, hogy jó munkalehetőség nyílik, vidám disznótorokat és mulatságokat rendeztek. Sőt mi több, 6 legény megesküdött sürgősen csak azért, hogy ne menyasszonyt, hanem fiatalasszonyt hagyjon vissza.

Így telt el 2 hét. Rendes szolgálatom közben úgy én, mint az őr járőrei is látták, hogy Veres előfogattal kijár a határba és ott méréseket végez. Az egyik szolgálatom alkalmával hosszabb ideig beszélgettem Veressel az eljövendő építkezésekről. Veres többek között ezeket mondta nekem: „A honvédelmi minisztérium olyan értelmű meghagyást adott, hogy a költségvetésbe vegyem fel a csendőrök vezénylési pótdíját is, felelővel.”

Ez a mondat nem hagyott többet nyugton, mert tudtam, hogy a honvédelmi minisztérium ilyen értelmű meghagyást nem adhatott ki, minthogy a csendőrök vezénylési pótdíját nem ilyen úton intézik.

Fényképet szereztem be dr. Veresről és — kémgyanút feltételezve — jelentést tettem a debreceni nyomozó alosztálynak. A következő napon nyomozók érkeztek gépkocsin Debrecenből és elvitték Verest.

A nyomozás folyamán derült ki, hogy nem kémrel, hanem közönséges csalóval volt dolgunk.

A nyomozás folyamán tudtuk meg, hogy Veres nem is doktor és nem is mérnök. Egyszerű érettségizett ember, akit egyik szomszédos államban besoroztak katonának, mivel szüleivel együtt ott lakott. Ő a behívó kézhezvétele után átszökött magyar területre, ahol később a földmérési felügyelőségnél kapott állást. Amikor Tisztaberek község határában a munkálatokat befejezték, elbocsátották állásából. Ugyancsak a nyomozás folyamán derült ki, hogy a három környező község valamennyi jobb módú polgárától kért kisebb-nagyobb kölcsönt. Ezenkívül mindennap előfogattal vitette ki magát a határba mérések ürügye alatt, de az előfogati díjakkal is adós maradt mindenkinek. Azt is megállapítottuk, hogy mérnöki oklevele nincs. Környezetét azzal vezette félre, hogy a budapesti József Nádor Műegyetem dékáni hivatalától igazolást kért arról, hogy unokatestvére megszerezte-e gépészmérnöki oklevelét. A címére érkező írásból rokona nevét kidörzsölte és azt gépelte helyette, hogy „fent nevezett”. Így az igazolásból úgy látszott, hogy Veres szerezte meg a gépészmérnöki oklevelet.

Veres megkapta méltó büntetését, mi pedig megtanultuk, hogy az igazolványokat alaposan szemügyre kell venni és minden új emberrel szemben bizalmatlannak lenni, míg megbízhatóan nem tisztáztuk kilétét. És még egyet: a bűnös akárhányszor ott hibázza el a dolgát, hogy nem tud beilleszkedni szerepébe és tudatlanságával elárulja magát. Ezért kell a csendőrnek éberén figyelnie az ismeretlen, illetve gyanús egyének minden szavát.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Felderítő járőr.

Aknakutatás.

Légvédelmi géppuska.

Páncéltörő tüzelőállásban.

Igazoltatással kézrekerült lótolvaj.

Írta: VARGA FERENC I. alhadnagy (Zilah).

Még 1929-ben történt. Egy őszi reggel, 8 óra tájban a jánki körjegyző távbeszélőn értesítette a fegyvergyarmati őrsöt, hogy aznapra virradó éjtszaka Jánk községben három háznál betöréses lopás történt. A tettesek búzáat, élelmiszert és ruhaneműt loptak el. Az ügy nyomozására én kaptam parancsot. Járőrtársam Kapi Béla őrmester volt.

Hogy minél előbb eljuthassunk a betörések színhelyére, egy Jánk felé induló tehervonatra szálltunk fel. Amint a jánki állomásról a községbe igyekeztünk, egy lovas közeledett felénk. Már első látásra gyanút keltett bennem, nem azért, mert szőrén ülte meg a lovát, hiszen ez faluhelyen gyakori látvány, hanem, mert öltözete merőben eltért a vidék viseletétől. Mikor közelebb ért hozzánk, láttuk, hogy ismeretlen fiatalemberrel van dolgunk.

Megállítottam és felszólítottam, szálljon le a lóról. Meglepetten, de szótlanul engedelmeskedett. Megkérdeztem, hogy hívják, honnan jön és hová tart. Kristóf Lajosnak* mondta magát. Előadta, hogy Romániából, Nagypeleskéről jön, nincs se apja, se anyja, csak egy tesvérbátyja. A románok be akarták sorozni katonának, de ő megszökött a sorozás elől. A bátyja egyik lován ma éjtszaka jött át a határon.

Hogyan került a fejére ilyen hamar az a leventesapka? — kérdeztem.

A fiatalember nem jött zavarba, mindjárt kész volt a felelettel. Amikor a határhoz ért — mondom, — a granicsárok észrevették, lövöldöztek utána s ahogy egy akác-sor alatt vágatott, a kalapját az ágak lesodorták a fejéről. A leventesapkát Garbolcon kapta.

Kijelentettem őrizetbevételét s felszólítottam, hogy a ló kötőfékjét adja át járőrtársamnak, azután induljon el előttünk a községházára, személyazonosságának igazoltatása végett. Mivel különös elővigyázatra nem láttam okot, ruházatát csak a községházán vizsgáltam át. Sorra vettem valamennyi ruhadarabját s levétettem a csizmáit is. Ezt mindenképpen el szerettem volna kerülni, de nem engedtem. Mikor a jobblásbas csizmáját húzta le, kiderült vonakodásának oka. A csizmaszárból egy csomó irat hullott a padlóra. Meg sem várta, hogy átnézzem a papírjait, felkiáltott: „Őrmester úr, ne is kérdezzen tovább, loptam a lovat.”

Bevallotta — de az irataiból is kiderült — hogy fegyvergyarmati lakos, gazdasági cseléd. Munkaadójánál rosszul ment a sora s elhatározta, hogy ellopja gazdája egyik lovát s azzal átszökik a román határon.

A lovat őrizetbe vettem s az esetet azonnal jelentettem távbeszélőn az őrsparancsnoknak. Kiderült, hogy a károsult, dr. Perjéssy Kálmán éppen akkor lépett ki az őrsirodából, ahol panaszt emelt lova ellopása miatt. Őrsparancsnokom mindjárt vissza is hívatta az utcáról s közölte vele, hogy a lova már meg is került a tolvajjal egyetemben. Dr.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Perjéssy meglepetten és kitörő örömmel fogadta a hírt. Kedvenc hátašováról volt szó, mely már a világháborúban is hűséggel szolgált.

Őrsparancsnokom távbeszélőn parancsot adott, hogy a tettessel és a lóval várakozzam a községházán, amíg dr. Perjéssy oda nem érkezik. Gépkocsin jön és magával hozza a szakaszsparancsnokot is, aki a gacsáji őrs 8 kiderítetlen lólopási ügyében nyomoz. A gacsáji őrs járőre is útbaindul majd Jánkra.

Nemsokára valamennyien megérkeztek. A lovat átadtuk a tulajdonosának, a tettet pedig a gacsáji járőrnek, hogy kiderítse, vajjon a többi lólopás is az ő lelkét terheli-e.

Mint később értesültem, fiatalemberünknek valóban része volt ezekben a lopásokban. Társai is megkerültek s a lovak közül négyet sikerült megtalálni s visszaadni az érdekelt károsultaknak.

Mi tovább folytattuk szolgálatunkat és három napig megszakítás nélkül nyomoztunk a betöréses lopások ügyében teljes eredménnyel.

Egy hónap múlva értesültünk róla, hogy dr. Perjéssy a kerületi parancsnoksághoz fordult: engedélyezze, hogy őrsünket a sikeres nyomozás jutalmazásaképpen 5 mázsa zabbal és 4 birkával megajándékozhassa. Miután felvilágosították, hogy az őrs ajándékot nem fogadhat el, annak pénzértékét a csendőrségi jutalmazási alapnak ajánlotta fel.

*

Szolgálati utasításunk feljogosítja a csendőrt, hogy szolgálata közben bárkit, akit nem ismer, személyazonosságának igazolására felszólítson, ha erre az illető gyanús volta vagy más körülmények miatt okot lát. Hogy ki miért lehet gyanús a csendőr szemében, felsorolni szinte lehetetlen, mert ahány eset, annyi féle. Gyakorlott szem és érzék kell hozzá.

Eseménytelennek ígérkező portyázásból is eredménnyel vonulhat be a járőr, ha nyitott szemmel végzi szolgálatát. A leírt esetben is ez a magyarázata a sikernek. Ott, ahol szükségét érzi, nem szabad húzódoznia a csendőrnek az igazoltatástól. Ha az országban minden őrsbeli csendőr szemelőtt tartaná ezt a sokszor hangoztatott kötelességet, a Nyomozókulcs is meglaposodna. (Szerk.)

A járőrtáska kalandja.

Írta: Vitéz KERTÉSZ JÁNOS őrmester (Nagyvárad).

1936 december hónapjának egyik napján történt, hogy járőrvezetőmmel a III. számú őrsjárat leportyázására indultunk. Holdvilágtalan éjszaka volt, a Délnek-menő terhes fekete fellegekből egész éjjel szitált az őszi eső, amihez még alapos szél is kerekedett. Őrskörletünk talaja jó agyagos volt s a sok esőtől majdnem járhatatlanná vált. Még három tereptárgyunk volt hátra és még három óra kispihenőnk bevonulásig.

Járőrvezetőm ebben a szolgálatban volt először járőrvezető. Büszkének is voltunk rá, hogy az őrs két legfiatalabb tagját vezényelte ki az őrsparancsnok. Fiatal tagjai voltunk a testületnek is mindketten. Engem a megelőző novemberben, járőrvezetőmet pedig azelőtt egy évvel véglegesítették.

Széles mezei dűlőúton haladtunk egymás mellett, a nagy sár miatt csak lépésről-lépésre. Az út mindkét oldalán akácfasor vezetett. Fáradtak voltunk, csizmánk és köpenyünk csupa víz. Éppen szolgálatunk hátralévő részét beszéltük meg, amikor szemembe ötlött a fasor között egy fekete alak. Megállottunk és figyeltük, de az alak meg sem mozdult. Azt gondoltuk, fatolvaj. Közelebb mentünk hozzá s akkor láttuk, hogy egy magános ló áll a fasor szélenyében. Meg sem mozdult érkezésünkre. Körüljártuk, megsimogattuk, szóltunk hozzá, de csak állott mozdulatlanul. Fázott szegény pára, minden szőrszála feje felé állott hegygel. Bele-beleharapott a mellette álló fa odvába s a szájába akadt részt ropogtatta.

Egymásra néztünk, ami annak a jele volt, hogy elérkezett a cselekvés ideje. Itt áll egy gazdátlan ló előttünk dideregve, reggelig talán megveszi a hideg. Tanakodtunk, egyikünk ezt találta ki, a másikunk azt. Végül is megállapodtunk abban, hogy a lovat be fogjuk vezetni a legközelebbi tanyába, a tanya tulajdonosának pedig meghagyjuk, hogy reggel vezettesse be a községi előljárószághoz, mi majd át fogjuk adni. Azután pedig a hírközpontnak bejelentjük. Bizonyosan keresi is már valamelyik szomszédos őr.

A ló fején kötőfék nem volt, ezen is kellett valahogy segíteni, mert a ló mozdulni sem akart, nemhogy menni. Ezért járőrvezetőm kiakasztotta nyakából a járőrtáskát, a ló nyakába akasztotta, állá alatt összefogta a szíjat és vezetni próbálta. A ló úgy tett, mintha a földbe lett volna gyökerezve a lába. Nem mozdult el helyéről. Én a háta mögé kerültem és a fasorból tört gallyal felébresztettem. Nem kellett egyéb, mindkét lábával egyszerre rúgott hátra. Ha közelebb állok hozzá, éppen gyomron rúg, de a két hátsó lábán levő sarat úgyis az arcomba rúgta. Megtelt szemem, szám, egy ideig nem láttam. A nagyobb baj azonban az volt, hogy a ló a rúgás után megugrott, járőrvezetőm sarkába lépett és nekiiramodott. Mire meglepetésünkből felocsudtunk, a ló messze járt a járőrtáskával. Megfutamodtunk mi is a ló után szántáson, vetésen keresztül, nem törődve azzal, hogy fél lábszáron felül ér a sár. A sötétség dacára is megtaláltuk a lovat, meg akartuk fogni, de amikor közeledtem hozzá, fülét hátra húzta és olyan mozdulatot tett, mintha le akarná harapni a fejemet. Amikor meg hátulról közeledtünk hozzá, akkor pedig nyihogva rúgott. Még egy reményünk volt. Behajtani a hozzánk nem messze levő tanyába. Épület mellé szorítva, valahogy csak kiakasztjuk nyakából a járőrtáskát. Amikor már a tanya széléhez értünk, a tanyából kiszaladt három hatalmas kutya s elkezdtek a lovat zavarni. A ló megcsóválta a fejét és — ismét ott hagyott bennünket. Olyan arcot vágunk, mintha a Nyomozókulcsban vastagbetűvel szereplő és három csillaggal jelzett egyén szökött volna meg tőlünk. Járőrvezetőm törte meg a csendet. Mit fog szólni az őrsparancsnok úr, most vagyunk először együtt szolgálatban és ilyen szégyenteljes eset történik velünk. Ugyanezt gondoltam én is.

Elindultunk ismét a ló keresésére. Nemsokára egyik kutyával találkozottunk, jött visszafelé, úgylát-szik ráúnt tovább zavarni a lovat. Megvettük az irányt arra, amerre a ló elfutott. Már virradni kezdett, amikor elértünk egy kisebb tanyát. Érkező-

sünket nem vette észre senki. Amikor az istálló elé értünk, csodálatunkra a mi lovunkat pillantottuk meg az istálló ajtaja előtt. Odamentünk hozzá s mintha csak kicserélték volna, már nem harapott, nem rúgott s megengedte, hogy a járőrtáskát kivegyük a nyakából. Ezután kinyitottam az istálló ajtaját, a ló magától bement és jóízűen hozzáfogott ropogatni jászlából a búzapelyvát. Az istállóban alvó embertől megtudtuk aztán, hogy a ló odavaló. Előző nap este szaladt el itatás alkalmával. Nagy volt az örömünk, meglett a járőrtáska s „hazatalált” a ló is. A kis pihenőnk odaveszett ugyan a lóüldözésbe, de ki törődött most azzal.

A járőrtáska sáros lett, más baja nem történt. Mi sem néztünk ki különül. A hátralévő tereptárgyaknál megkérdezték ugyan, hogy miért vagyunk olyan sárosak, de könnyű volt a nagy sárra hivatkozni. A valót gondosan elhallgattuk, mert éreztük, hogy azon bizony lett volna nevetni való. Bevonuláskor sem szóltunk senkinek a dologról. Ezzel a cikkemmel lát napvilágot nagy titkunk. Szegény járőrvezetőm, ha élne, bizonyosan még most is szemrehányást tenne a nyilvánosságra hozásért. Ő azonban már a csillagok között portyázik. Jó bajtárs volt, nem felejttem el soha. De nem felejttem el azt sem, hogy a járőrtáska helye a járőr nyakában van.

A magyaroknak a Kárpátmedencében történt megtelepülése idejében az országban — közelebb-ről Erdélyben — románok nem laktak. A részrehajlatlan tudományos nyelvi vizsgálatok megállapították, hogy a románok őshazája a Balkán félszigeten, az albánok szomszédságában volt s innét kerültek a VI. században szlávok közé. A románok a szlávok körében nyerték máig jellegzetes faji és nyelvi vonásaikat. Az Al-Duna vonalát a X. században még csak kisebb költözködő, pásztorkodást folytató nomád román rajok lépték át. A magyar nép érkezésekor tehát nemcsak Erdélyben, hanem a későbbi román tartományokban, Havasalföldön és Moldvában sem voltak még románok.

A románok beszivárgása a XIII. században kezdődik, besenyő és úz töredékekkel együtt, a délkeleti határvidékre. Először Fogaras környékén a Barcaságban tűnnek föl 1222. körül oly területen, amelyet kevéssel előbb még „elhagyott földként” emleget egy oklevél. Számuk a század második felében egyre nőtt, ami bizonyára a havasalföldi tatár uralom következménye volt. Valami nagy tömegre azonban ennek ellenére sem következettünk. Elűkőn a várnagy állott, mint a királynak a megbízottja — északeleten még a várnagyot is ők választották — ez 12 kenézzel ítélkezett. A magyarság tehát itt is megadta az önkormányzati fejlődés lehetőségét, a románság azonban, életformájánál fogva, nem tudott mit kezdeni vele: pásztorkodó nép lévén, örökösen mozgásban volt, helyi jogok és kötelességek így nem igen szabályozhatták életét. Népes csoportok érkeznek a XIV. század folyamán Temes, Arad-, Zaránd- és Bihar-megyébe, de elkerülnek a háromszéki székelység földjéig, az erdélyi havasoktól a Szamos és Körös vidékéig.

Igazolás közben kiderült gyilkosság.

Írta: DERKOVITS JÓZSEF ny. főtörzsőrmester (Bácskúla).

42 évvel ezelőtt, 1901 őszén történt ez az eset. A tiszakürti őrsön teljesítettem szolgálatot, amikor egy reggel hírül hozták, hogy a szőlőkben halva találtak egy cibaki embert.

Azonnal járőr ment ki a helyszínére s kiszállt a vizsgáló bizottság is. Az orvos megállapította, hogy az illető szívszélhűdésben halt meg. Véleménye alapján megadták a temetési engedélyt s a hullát Tiszakürtön eltemették. A kivezényelt járőr — melynek egyik tagja fiatal próbacsendőr volt — puhalt az ügyben, de bűncselekményt megállapítani nem tudott.

Az esemény után, mintegy két hónapra, mint járőrvezető, a próbacsendőrrel abba az őrzőjáratba mentem szolgálatba, melyben a cibaki embert halva találták.

Ütközben szolgálati ügyekről beszélgettünk. Eközben a próbacsendőr a szőlőkben talált hulláról kezdett beszélni. Azt mondta, hogy azóta nincs nyugta, mert az orvos szerint szívszélhűdésben halt ugyan meg az illető, de neki úgy tűnt fel, hogy a hulla fején hátul ütési nyomok vannak, ő, mint fiatal próbacsendőr, nem mert szólni s azóta sem említette senkinek.

Igy beszélgetve a szőlőföldek közé érkeztünk. Az úton szembe jött velünk egy fiatal suhanc s midőn észrevett bennünket, azonnal befordult a szőlők közé. Utána siettünk és igazolásra szólítottam fel. Láttam rajta, hogy nagy oka lehetett elkerülni bennünket. Valami azt súgta nekem, hogy ennek a fiatalembernek köze van a szőlőkben talált hullához, ezért hirtelen megkérdeztem tőle, hogy hol bújkált a gyilkosság óta? Elfehéredett s tiltakozni kezdett, hogy nem ő a tettes, hanem négy pajtása, de hogy miért ütötték agyon a cibaki embert, azt ő nem tudja.

Mindjárt elindultunk vele, megkerestük a négy barátját s elővezettük őket Tiszakürt községhez. Bizalmi egyének előtt a cselekmény elkövetését mind a négyen beismerték.

Előadták, hogy a cibaki emberrel a csárdában együtt kugliztak és az elnyerte a pénzüket. Ezt megbosszulandó, négyen utána mentek és szőlőkarókkal agyonverték. A szőlők közé bedobott karókat meg is találtuk s ezeket a beismerésben lévő gyanúsítottakkal együtt átadtuk a szolnoki kir. ügyésznek.

A kihantolt hullát a törvényszéki orvos felboncolta s megállapította, hogy halálát koponyarepedés okozta.

Ez a tanulság elkísért egész csendőri szolgálatom alatt. Megtanultam belőle, hogy a csendőr csak akkor lehet nyugodt a dolga felől, ha lelkiismeretesen, egész tudását beleadva utánaiár mindennek, s ha az, akitől a legtöbbet vár és követel, mindig — saját maga.

A nyomozókulesban sok ezer elfogandó neve van. Ha az elfogandók közül minden csendőr csak egyet is kézrekerít, már sokat tett a közbiztonságért.

EMCÉKEZZÜNK!

Pap István tolnai őrsbeli csendőr, vezényelve a nagybicsei őrsre, 1914 december 5-én vasútbiztosító szolgálatban Peredmér határában egy mozdony halálra gázolta.

Tárkányi János ragályi őrsbeli csendőr, a benyomuló csehek ellen harcolva, 1918 december 5-én Alsókubinban meghalt.

Mózner József győrszentmártoni őrsbeli csendőr, vezényelve a coasta-lui-russui határszéli őrsre, éjjeli portyázás közben 1915 december 7-én szikláról lezuhant.

Takó Károly trencsényi őrsbeli csendőr, az oroszokkal Karcew mellett vívott ütközetben 1914 december 11-én elesett.

Korodi János újbórlóvénnyai őrsbeli csendőr, az oroszokkal a Vereckei-szorosnál 1914 december 13-án vívott ütközetben elesett.

Garaj András őrsvezető címz. őrmester, a havasközi őrs parancsnoka, 1914 december 11-én Havaskő határában, az oroszokkal harcolva, elesett.

Gépesített felderítő zászlóalj előnyomulásban.

Wimm Brandt: Eine motorisierte Aufklärungs-Abteilung im Polenfeldzug cikksorozat 1. és 2. cikke nyomán.

1939 szeptember elsején hét óra felé lépte át a felderítő zászlóalj Neidenburg-tól délre a lengyel határt. Feladata az volt, hogy két déli irányban előnyomuló német gyaloghadosztály közötti négy-öt kilométeres résben járőreivel felderítsen. A felderítés végrehajtása folyamán a páncélgépkocsik sikerrel beavatkoznak az egyik gyaloghadosztállyal szemben álló lengyel erő oldalába és ezt visszavonulásra kényszerítve, meggyorsítják a hadosztály előnyomulását a Mława-i lengyel erődvonalra. A délután folyamán a zászlóaljnak a két hadosztály közti házagot kell részeivel biztosítania. A biztosítást végző részek egészen az erődvonalig előrejutnak. A páncélos hadosztály harcokszínterét e napon a keleten támadó gyaloghadosztálynál vetik be, azonban a német áttörési kísérletek ezen az arcvonalrészén nem sikerülnek.

A Keletporoszországból déli irányban előnyomuló német haderő kötelékében harcolt egy páncélos hadosztály, melyhez szervezetszerűleg be volt osztva egy „SS” felderítő zászlóalj.* A zászlóaljparancsnok cikk-

* A felderítő zászlóalj hozzávetőleges csapatrendje a következő lehetett:

Törzsszázad, 2 motorkerékpáros lövészsorozat, ezenkívül több (1—2 szakasz erejű) páncélgépkocsi. A zászlóalj bőségesen el volt látva páncéltörő ágyúkkal, géppuskákkal és gránátvetőkkel.

sorozatban ismertette egységének harcait. Ebből emelünk ki egy tanulságos harcmozzanatot.

*

Szeptember másodika viszonylagos nyugalomban telik el. A délután folyamán a páncélos hadosztálytól értesítés érkezik, hogy a felderítő zászlóaljat a sötétség beálltával leváltják és az a páncélos hadosztállyal együtt keleten a sikeresen előnyomuló szomszéd hadtest területén kerül újabb bevetésre.

Az eltolás 60—70 kilométeres éjszakai menettel a Neidenburg, Kaltenborn, Willenberg-i úton történik. Éjfél körül ér a zászlóalj Rodefeld-re, ahol néhány órát pihenhet.

IX. 3-án reggel a zászlóaljparancsnok a páncélos hadosztály I. a. vezérkari tisztjénél tájékozódik a helyzetről és intézkedést kap, melynek alapján a zászlóalj a páncélos hadosztály előnyomulási sávjában három felderítőjárárt küld ki. Maga a zászlóaljparancsnok a Prasznysz-ra vezető utakat szemrevételezi a páncélos hadosztály későbbi előnyomulásához.

Miután az előnyomuló gyaloghadosztályok 10 óra körül átlépik a Kryznowloga—Mala, Mchowo vonalat, a páncélos hadosztály három — gyalogságból, tűzérségből és páncélosokból vegyesen összeállított — üldöző csoportot alakít. A felderítő zászlóaljat az élcsoportnak rendelik alá. A zászlóalj első feladatául Mchowo elfoglalását kapja, innen pedig déli irányban kell majd a felderítést bevezetnie. Megerősítésül kap a zászlóalj egy gyalogsági ágyús szakaszt és egy utász szakaszt. (Természetesen mindkettő gépesített.)

A zászlóalj harc nélkül éri el Mchowo-t, onnan azonnal folytatja menetét és egyidőben ér Prassnitz északi szegélyéhez az északkeletről előnyomuló német lovasdandár felderítő részeivel. Az 1. mótorkerékpáros lövészszázad behatol Prassnitz-ba és jelenti, hogy a község üres.

16 órakor nyomul be a zászlóalj zöme a városba, ugyanakkor érkezik be északkeletről a lovasdandár is. A lovasság azonnal itatni kezd és úgy eltorlaszolja az utakat, hogy a zászlóalj csak nagynehezen éri el a déli kijáratot, ahol lengyel lovasság ellenállásába ütközik.

Az előnyomulás pillanatnyilag megakad. A lengyel utóvédet támadással kell megtörni. A gyalogsági ágyúk tüzelőállásba mennek és az egyik lövészszázad a községtől mintegy két kilométerre délnyugatra fekvő erdőcskére támad. Végül beérkezik egy német üteg is és tüzelni kezd, mire a lengyelek visszavonulnak.

A hadosztályparancsnokság elrendeli a zászlóaljnak a további előnyomulást Ciechanow irányában. A lovasdandár ugyanakkor Grudusk felé folytatja menetét.

A zászlóaljparancsnok 18 órakor egy felderítőjárárt rendel előre (páncélgépkocsi), ezt követi rövidesen az 1. mótorkerékpáros lövészszázad. A 2. század a Prassnitz-ban és az utakon levő forgalmi akadályok miatt egyelőre még nem tudott előrejönni. Ezt a zászlóaljparancsnok később lépcsőben vonja az 1. század után.

A menet alatt az ellenség északnyugati irányból ismételt tűz alá veszi az 1. századot, ez azonban rendületlenül tör menetcélja felé. Az esteárkületben érik el Ciechanow-ot. A város északkeleti kijáratánál lévő laktanyából páncéltörő ágyúkkal és gránátvetőkkel űzik ki a megszálló lengyel csapatot. A felderítés megállapítja, hogy a város zsúfolva van menetelő lengyel

oszlopokkal. Azonnal rohamjárőrök törnek be és kézi-gránátokkal, géppisztolyokkal óriási pánikot idéznek elő a lengyel csapatok között. Midőn teljesen besötétedik, a század a város északkeleti kijáratánál védelemre berendezkedik.

Az üldöző csoport zöme és vele a 2. mótorkerékpáros század, melyek a fent már említett torlódások miatt lemaradtak, ezalatt Wola-Wiersbowka-t érték el. A sötétség miatt itt beszüntették az előnyomulást és a községet szállásörsegekkel biztosítva pihentek. Az előre küldött 1. századról nem volt semmi hírünk. Alig maradt azonban nyugtunk, mert rövidesen északnyugati irányból lengyel tűzérség vette őket tűz alá, körsökről pedig minden oldalról szétugrasztott lengyel gyalogság indult támadásra ellenük. Egy gyalogsági ágyús löszerkocsit tűzérségi telitalálat ért, az utcai harc folyamán pedig egész sor ház kigyulladt.

Végre befut az 1. század rádiójelentése arról, hogy Ciechanow-ot elérte. 23 órakor a zászlóalj parancsot kap, hogy Wola-Wiersbowska-n rendelkezésre álló erejével is nyomuljon elő Ciechanow-ra. Sötétben, kioltott lámpákkal indul a csoport és éjjelre érkezik be Ciechanow-ra. Az 1. század mögött az úton mélységben tagozva megállanak, Gurdusk felé a műútra pedig biztosítást küldenek. Ez a biztosítás másnap hajnalban puska és páncéltörő ágyútűzzel szétlő egy Gurdusk felől visszavonuló ellenséges oszlopot. Ez alkalommal foglyokat ejtenek és hadianyagot is zsákmányolnak.

Az 1. század az éj folyamán több, a városból kiinduló lengyel támadást ver vissza. Ezeknek a lengyel előretöréseknek valószínűleg az volt a céljuk, hogy a város kiürítését biztosítsák és leplezzék, mert reggel, midőn a zászlóalj előnyomulását folytatta, a várost üresen találta.

*

A harcmozzanatban figyelemreméltó az alakulat óriási teljesítménye. Ez elsősorban az állandóan igénybevett páncélgépkocsikra, általában pedig az egész csapatra vonatkozik. Szeptember 1-én 40—50 kilométeres menet és harc. Szeptember 2-ről 3-ra virradó éjjel 60 kilométeres menet. Pár órai pihenő után 3-án újból menet, részint mély homokban, saját oszlopokkal megtömött utakon. A menetek és harcok belenyúlnak az éjszakába és szinte szünet nélkül másnap reggelig folytatódnak. Aznap teljesítmény 70 kilométer. Három nap alatt tehát 170—180 kilométert tesz meg a zászlóalj, közben állandóan harcol és alig pihen. A mótorkerékpárosok, akik járműük sajátosságából kifolyólag amúgy is jobban igénybe vannak véve, itt még többet teljesítenek, mivel a homokos lengyel utakon hosszabb darabokat tolniuk kell. Mindent összevéve, a felderítő zászlóalj első három napi teljesítményét példászerűnek kell mondanunk.

Látjuk, hogy a gyorscsapatokat igen nagy fizikai és erkölcsi erőpróbanak veti alá a messze, gyalogsági zömök előtt önállóan vívott harc.

Hosszú és fáradságos, igen gyakran éjjeli meneteket kell megtenniük, állandóan ellenséges utóvédekkel és szétugrasztott részekkel harcolva, menetcéljuknál pedig ismét nehéz harcok várják őket, melyeknek végrehajtásánál nem számíthatnak gyors támogatásra. Nyugalmauk nincs, mert mindig ki vannak téve az ellenség rajtaütéseinek. És ha az ellenség néha mégis egy-egy órára nyugton hagyja őket, ezt az időt járműveik karbantartására kell fordítaniuk.

A gyorscsapatot már kiképzésénél ezekre a teljesítményekre kell nevelni és edzeni. Kiképzése olyan legyen, hogy ellenséges közeltámadásokat egészen természetesen vegyen, az ilyenek elhárításában gyors és biztos legyen. Hogy hátában ellenséges erők működnek, ez feladata végrehajtásától nem térítheti el. Mindamellett biztonságáról sem szabad megfeledkeznie, sőt, éppen gyakran veszélyeztetett helyzete miatt biztosításának és felderítésének állandó és feszes megszervezése döntően fontos.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Rablógyilkosság kiderítése.

Beküldte: **TARÓDI ISTVÁN** törzsőrmester (Szil).

1933 június 23-án 8 órakor Rábacsanak község elöljárósága a szili őrsöt értesítette, hogy aznap virradóra Hajós Mária* rábacsanaki lakos magánzónót a lakóháza udvarán meggyilkolva találták.

Az őrsparancsnok helyettes az eset nyomozására Király Árpád törzsőrmestert és engem vezényelt ki. Őrsparancsnokom, Mészáros István főtörzsőrmester, rendes szolgálatban volt. A laktanyából elindulva alig haladtunk 200 métert, midőn találkoztunk az éppen bevonuló őrsparancsnokkal, kinek az esetről jelentést tettünk. Őrsparancsnokom meghagyta, hogy addig is, amíg ő a helyszínére megérkezik, a helyszínt biztosítsuk.

A helyszínére érve először is a kíváncsiságokat távolítottuk el, ezután a kapott parancs értelmében a helyszín biztosítására szorítkoztunk. Az őrskörletben alapos személyi és helyi ismereteket szereztem. Jól ismertem az elhalt Hajós Máriát is. Amerikát járt, 62 éves hajdon volt. Amerikából sok dollárt hozott haza annakidején. A pénzt Budapesten bankban tartotta. Időnként felutazott a fővárosba és felvette a betétje után esedékes kamatokat. A gyilkosság előtt 3—4 héttel is Budapesten járt a bankjában. Azt beszélték a faluban, hogy földet szándékozik vásárolni.

Az elhalt békés természetű, közszeretnek örvendő öreg nő volt. Ellenségei nem voltak. Mindezeket figyelembe véve arra kellett gondolnom, hogy valaki a pénze miatt ölte meg.

Időközben megérkezett az őrsparancsnokom is, Horvát őrmesterrel. Hozzá fogtunk a helyszíni szemléhez.

A holttest a lakóház udvarában a konyhaajtó előtt, hanyatt feküdt. Két keze oldalt kinyújtva, míg a két lába félig össze volt húzódva. A fején tompa tárgytól eredő ütés nyoma volt látható. A sebből a vér folydogált. A nyakán fojtogatás nyoma látszott véraláfutással. A hulla mellett és körül, a homokkal borított udvarban véres mezítlábos nyomok voltak. A nyomok az utcára a léckerítésen vezettek át. A hullától balra az ajtó előtti lépcsőn nagy vértócsa volt. A szobákban lévő szekrények fel voltak dülva. Az egyik szekrény tetején jól ketyegő ébresztőóra volt, mely $\frac{1}{2}$ 10 órát mutatott. Az órát a szakértő megállapítása szerint a gyilkosság estéjén 18—19 óra közötti időben húzták fel. Véleménye az volt, hogy az óra egyszeri felhúzással legfeljebb 25 óráig jár. Ez így is történt, mert a gyilkosság utáni napon, vagyis 24-én 20 órakor megállt.

Az áldozat ruhája sértetlen volt, a mellén kigombolva. Keblében 1700 dollárról szóló takarékbetétkönyvet találtunk. A betétkönyvből kitűnt, hogy az elhalt május 25-én vette fel a pénze után járó kamatot, 107 P 23 fillért. Ezt a pénzt azonban nem találtuk sem a könyvben, sem a szekrényben, sem más helyen. A helyszínen talált lábnyomok teljesen épek voltak. Az alapos helyszíni szemle alkalmával, a léckerítés belső és külső heve-

derén véres homokdarabkákat fedeztünk fel. Tovább kutattunk a kerítésen kívül is, az utcai gyalogjárdán. Itt a meggyilkolt házától északra, két darab fillér nagyságú, vértől összecsomósodott homokcsomót találtunk. Igen valószínűnek látszott, hogy a véres homokcsomók a tettes lábáról hullottak le menekülés közben. A tettes tehát erre menekült. Megállapítottuk, hogy Hajós Máriát 28-án este 20—21 óra közötti időben gyilkolhatták meg, mert abban a ruhában volt, amelyben Orosz Jánosné ottani lakostól — kinél tejért járt — kb. $\frac{3}{4}$ 20 órakor eltávozott.

Mivel a helyszínen olyan nyomokat vagy bűnjeleket nem találtunk, amelyből a tettes kilétére következtetni tudtunk volna, elsősorban az előttünk ismert közártalmúakat vettük gondolatban sorra. Van-e közöttük valaki, akiről a gyilkosság elkövetését feltételezni lehet? Így jutottunk el Boros Károly nyilvántartott szokásos büntettes személyéhez. Jól ismertem, két lopását annak idején magam nyomoztam. Olyan embernek ismertem, akitől — anyagi haszonért — minden kitelik. Jellemén kívül egyelőre csupán annyi szolt ellene, hogy az elhalt északi szomszédja volt és a járdán talált véres homokcsomók erre mutatták a gyilkos menekülési irányát.

Jól ismertük Boros anyagi helyzetét. Tudtuk, hogy pénze nincs, mulatni pedig szeret. A közel-múltban szabadult a fogházból és azóta nem tudott sehova elszegődni.

Nekiláttunk az adatgyűjtésnek, hogy a Boros ellen felmerült gyanú helytállóságát ellenőrizhessük. Sorra jártuk a kocsmákat. Az egyik kocsmárostól megtudtuk, hogy Boros a gyilkosság estéjén 20 liter bort rendelt nála a 25-én megtartandó búcsúra. Megállapítottuk továbbá, hogy Boros aznap reggel 3 órakor kiment a mezőre dolgozni. Ez szintén növelte ellene a gyanút. Ismertük ugyanis lusta természetét, évente 2—3 helyen is meg szokott fordulni, mint gazdasági cseléd, mert lustasága miatt minden helyéről elbocsájtották.

Megerősítette gyanunkat Boros édesanyjának kikérdezése. Odahivattuk a meggyilkolt sövénykerítéséhez, hogy érdeklődjünk tőle, mint szomszédtól az esetre nézve. Az asszony odajött, de anélkül, hogy a hozzá intézett kérdésre választ adott volna, otthagyt bennünket azzal, hogy: „Nem érdekel a dolog”. Amikor pedig Károly nevű fia holléte felől érdeklődtünk, arca verejtékes lett az izgalomtól és csak annyit mondott, hogy a János-majorban kapál. Az őrsparancsnok a kisbíróat azonnal elküldte Borosért az említett majorba, de a kisbíró hamarosan visszajött azzal, hogy Boros nincs ott és nem is tudnak róla.

Őrsparancsnokom Boros édesanyját a község-házára hívatta és részletes kikérdezés alá vonta. Mi lesbe álltunk Boros házatáján és hazajövetelére vártunk. Déli harangszókor felbukkant Boros. Nyugodt léptekkel jött, kapát és gereblyét hozott a vállán. Amikor hozzánk érkezett, köszönt és be akart menni a lakásába. Megkérdeztük, hogy honnan jött. Azt válaszolta, hogy a mezőről, kapálásból. Jól szemügyre vettük. Új mellény és tiszta ing volt rajta. Ez feltűnt, mert munkás emberen pénteken már tiszta inget nemigen lehet látni, de munkanapokon munkásemberek új mellényt sem szoktak viselni. Ebből arra következtettünk, hogy Boros a hétköznapi mellényét elrejtette, vágy megsemmisítette. Arra a kér-

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

désünkre, hogy a kisbíróval nem találkozott-e, azt válaszolta, hogy sem a kisbíróval, sem mással nem találkozott, majd azt kérdezte, hogy miért kereste őt a kisbíró, mire azt feleltem, hogy „ebben az ügyben” akarja kikérdezni a főtörzsőrmester úr. Erre anélkül, hogy megkérdezte volna azt, hogy milyen ügyben akarják őt kikérdezni, azt felelte: „Én nem láttam azt, hogy ki ütötte agyon a Mari nénit.” Ez a szó szeget ütött a fejünkbe, mert a gyilkosságot csak aznap reggel 7-kor fedezték fel, ő pedig már 3-kor kapálni ment. Honnan tudja tehát, hogy Hajós Máriát agyonütötték, amikor a hozzátartozóival még nem beszélt, idegenekkel pedig saját előadása szerint egész nap nem találkozott, mert egy félreeső helyen kapált.

Borossal a konyhájukba mentünk, nehogy valamit elrejtessen vagy megsemmisítsen. Boros neki látott az ebédjének. Eközben a velünk volt bizalmi egyének egyike cigarettára akart gyújtani, de gyufája nem volt. Boros nagy udvariasan gyufát gyújtott. Midőn a gyufát a cigarettához tartotta, a keze úgy remegett, hogy nem tudta meggyújtani. A gyufát el kellett tőle venni. Mi figyeltük Boros minden mozdulatát. Arra a kérdésre, hogy miért remeg a keze, azt felelte, hogy igen ideges már egy év óta. Evése közben észleltem, hogy igyekszik nekünk hátat fordítani és a két combján a nadrágot kezeivel eltakarni. Hogy szembe kerüljünk Borossal, a konyha másik felére mentünk vizet inni. Borossal szembeállva észleltük, hogy a két combján a nadrág sok helyütt késsel vagy más éles eszközzel meg van kaparva. Már csaknem biztosan tudtam, hogy a vér-cseppeket kaparta le. Ezt később be is ismerte. Meghagytuk Borosnak, hogy menjen be a község házához, az őrsparancsnok ki akarja sürgősen kérdezni, mert nem akarja a délutáni munkától visszatartani.

Boros látszólag nyugodtan indult el a község házára. Fogalma sem volt arról, hogy őt gyanúsítjuk.

Az őrsparancsnok és időközben a helyszínére érkezett szakasparancsnok a község házában Boros kikérdezéséhez kezdett.

Boros anyja időközben visszatért a község házáról és jelenlétében alapos házkutatásba kezdünk.

A téhenistállóban, a jászol alá rejtve, a házi nyulak által kiásott lyukban megtaláltuk Boros hétköznapi mellényét. A mellény elülső része vér-cseppekkel volt tele. A mellény bélésé ki volt vágva. A vágás teljesen friss volt. A mellény teljesen jó állapotban volt még. Borosné arra a kérdésre, hogy a mellényt ki tette a kérdéses helyre és ki vágta ki a bélését, ő azt felelte, hogy a fia vágta ki kapának, a lyukba pedig a házi nyulak húzhatták, mert fiadzani akarnak. A további kutatás során a kamrában, egy vasas ládában, az ócskavasak közé elrejtve, egy kis fejszét találtunk, melynek nyele még nyirkos volt, a vasán pedig teljesen új rozsdá látszott. A padláson megtalálta a járőr azt az inget is kimosva, amelyet Boros a gyilkosság elkövetésekor viselt. Boros még akkor is tagadott, midőn az őrsparancsnok a bűnjeleket neki femutatta.

Ekkor az őrsparancsnok Borost levetkőztette, alsó és felső ruháját alaposan megvizsgálta és részletes motozást végzett rajta. Alsónadrágján több vér-pecsétet talált. Erre vonatkozólag Boros azt adta elő,

hogy két héttel előbb, amikor a pajtában lefeküdni készült, a nagy sötétségben elesett, az orrát beütötte és attól lett véres a ruhája. A kimosott ingre és a mellényre vonatkozólag is ugyanezt adta elő. A fejszére azt mondta, hogy az előző napokban kint maradt az udvaron, megázott és attól lett rozsdás.

A hazudozástól azonban hamarosan elment a kedve Borosnak. A személymotozásokor az őrsparancsnok Boros kabátja ujjába, belülről a bélésé alá, egyenletesen körül és egyenkint bevarrva, 4 drb. 20 pengős és egy drb. 10 pengős bankjegyet talált. Amikor a bevarrt bankjegyeket az őrsparancsnok kivette és azokat Borosnak felmutatva a pénz megszerzésének igazolására felszólította, Boros megtört és a cselekmény elkövetését töredelmesen beismerte.

Előadta, hogy a rablógyilkosságot előre megfontolt szándékkal követte el. Már egy héttel előbb megkísérelte a rablást és Hajós Mária lakóházába a tetőzeten keresztül, a cserép leszedése után, be is mászott. A szobába azonban nem tudott bejutni, mert az ajtó belülről zárva volt. Így már akkor elhatározta, hogy bármi módon is, de a pénzt megszerzi, még akkor is, ha ölnie kell.

Beismerte azt is, hogy áldozatát a járőr által őrizetbe vett fejszével ütötte fejbe.

Midőn Hajós Mária az ütés hatása alatt elszédült és elesett, addig szorította kézzel a nyakát, amíg csak élet volt benne.

A járőr Borost a beismerése után a helyszínére kísérte, ahol a cselekmény lefolyását részletesen bemutatta.

Borost az őrs elfogta és a soproni kir. ügyészségnek átadta, Borosnét bizonyíték hiányában szabadon bocsájtotta.

A gyilkos — ha nem vigyáz magára — gyakran elárulja magát azzal, hogy olvasmíró tud, amiről — ha nem ő volna a gyilkos — nem tudhatna. A gyilkos itt reggel három órakor eltávozott a hátrába és csak délben jött vissza. Állítása szerint senkivel sem találkozott és mégis tudott a gyilkosságról, holott a gyilkosságot csak reggel 7 órakor fedezték fel. Azt is tudta, hogy az áldozatot „leütötték”. Ezzel elárulta magát.

Véres bűncselekményeknél a tettesnek sok gondot okoz az, hogy mit csináljon a bevérzett ruhájával. Különösen fahelyen, ahol az emberek nem bövelkednek ruhákban. Az egyszerű falusi embernek rendszerint egy rend munkaruhája és egy rend ünneplőruhája van. Ha a bevérződött munkaruháját elrejtí, vagy megsemmisíti, kénytelen munkanapon is ünneplőbe öltözni. A vakító tisztára mosott ing és ünneplő ruha hétköznapon mindig gyanús. Sok gonosztevő került már e révén hurokra.

A bizonyítékokhoz a nyomozás egyrészt az alapos házkutatás, másrészt az ugyancsak mintaszerű alapossgággal megtartott személymotozás útján jutott.

Figyelemreméltó ennél a nyomozásnál az is, hogy a járőr a távolabbi helyszínen talált nyomokból a tettes menekülési irányát meg tudta állapítani. Ez hozzájárult ahhoz, hogy mindjárt a nyomozás elején panusítható személyhez juthatott. Ebben a járőr egyik tagjának alapos helyi és személyi ismerete is közre játszott.

NYELVMŰVELÉS

6.

Ordibáló „legesleg”-szók.

Az élet jelenségeit fürkésző „Portyázások” egyike rámutatott az ujságok hírszolgálatának szokássá merevedett egyik-másik furcsaságára. Idézi a többi közt a füstölő revolvért, amelyiknek nincsen füstje, a robogó detektívet, aki nem robog, a sortűzet leadó egy szála detektívet, s a tűzharcnak kinevezett egyetlen-egy puska lövést.

Nem hiszem, hogy akadt olvasó, aki ne értene mindenten egyet a szellemes cikk fejtegetéseivel. Magam nem a cikkhez akarok hozzájárulni, hanem nyelvészeti nézőpontból kívánom megvilágítani a fölvetett kérdést. Mert, sajnos, van ilyen nézőpont is, mégpedig elég súlyos természetű.

Vagy két esztendővel ezelőtt — más helyen s ugyancsak a fentebbi címmel — már foglalkoztam vele. Ránutattam arra, hogy kor- és kórtünettel állunk szembe: a túlzással. Régebben is akadtak itt-ott hívei a nyelvi kifejezés túlzásainak. Akkor szuperlatívusban beszélőnek nevezték őket. Azóta a túlzó kifejezés a tömeg általános megnyilvánulási eszközévé dagadt. De a mai kor embere nem elégszik meg a szuperlatívussal, a fölső fokkal. Neki a *nyomatékos fölső fok — legesleg* a jele — kell.

Tudjuk, a nyelvnek nincs önálló élete. Csupán csak fénykép a nyelv, az emberi lélek működésének vetülete. Ez a vetület a nyelvi vizsgálóra elég sokszor a torzkép hatását teszi.

Három dolgot keres a ma embere, mégpedig nyomatékos fölső fokban: *szenzációt, szenzációt s megint szenzációt*. S mert nem akad elég *szenzáció*, hevesebben: bármennyi akad is, kevesli, a hiányt úgy pótolja, szükségletét úgy éngíti ki, hogy a mindennapi élet apró-cseprő dolgait nagy szavak jelmezébe öltözteti. Kinevezi őket *szenzációsnak, rendkívülinek, főúrinak, hihetetlennek, csúcsteljesítményűnek, drámainak, tragikusnak* és így tovább. Az ujság? Az ujság úgy ír, ahogy öszöntfelsége, az olvasó ízlése kívánja. Am jórésze van reki abban, hogy az olvasó kíváncsi a *legesleg* irányába fejlődtek. Jellemzésül adataim tömegéből három ujságnak két cikkét és egy hirdetését idézem. A hirdetésben valaki „*főúrian* berendezett albérletiszobát” keres. Az egyik cikkben azt olvassuk, hogy „*palóc lányok és az alföldi ifjak túlfutott örömeiben a szó szoros értelmében kiugranak a bőriükből*”. A másik meg arról számol be, hogy „*október 7-én tragikus hirtelenséggel költözött el az élők sorából... az Operaház... nagytekintélyű karnagya*”. Ahány állítás, annyi semmibevevése a valóságnak. Az albérleti szobát kereső alkalmasint szerényebb viszonyok között él. Azt hinnők, megfelel neki a szép, korszerűen vagy választékosan berendezett szoba. De nem! Neki *legesleg*-szoba kell, fából vaskarika, főúri albérleti szoba. Az első cikk titokban tartja ugyan, miképpen történt az ifjakkal s a lányoknak bőriükből való kiugrása, de nehogy a nyájas olvasó kételkedésre adja a fejét, hangsúlyozza a hír, hogy szó sze-

rint kell venni a bőriükből való kibújást, szabatosabban kiugrást. El lehet képzelni, hogy teszem egy ifjú lánglelkű karmestert vezénylés közben, szinte révületi állapotban szívészélhűdés öl meg, s a halálnak ezt a formáját méltán nevezhetnők tragikus hirtelenségűnek. A cikkből azonban megtudjuk, hogy a nagytekintélyű karnagyot — 73 éves korában érte a halál. Bármennyire sajnálatos is elmúlása, mégsem beszélhetünk tragikus hirtelenségről.

A megszokás a nyelvi helyesség legnagyobb ellensége. Az ember füle, agya megszokja az ordító, kiabáló, az ordibáló szokat, mind erősebb adagolásra, a fogalomtól mindjobban eltávolodó kifejezésekre van hát szükség a hatás eléréséhez. Így aztán megszűnik a fogalom és a kifejezés egysége.

A túlzásnak ez a fajtája a jelentéstan körébe tartozik. A jelentéstan gyakorlati kérdéseivel elég sokszor lesz majd dolgunk. Egyik legérdekesebb fejezete a jelentésváltozás. A szók nem örökéletűek. Egy részük idővel elavul, kikopik a használatból, másik részük jelentésváltozáson esik át. A jelentésváltozás a nyelv fejlődésének egyik természetes megnyilvánulása, nem érheti tehát kifogás. De kifogásolnunk kell, s minden erőnkkel harcolnunk kell az ellen, hogy rossz szokás, henye divat kiforgassa eredeti jelentésükből a szokat, meghamisítsa őket, hogy tehát ilyenformán az ízléstelen jelentésorzítás alkotó elemévé válják a nyelvi életnek.

Valamely kifejezésnek kisebb erejű fogalom jelölésére való használatát a nyelvészet jelentéshigitásnak nevezi. Csendőri hatáskörben a hasonló cselekménvnek nyilván szélhámosság volna a nem túlzó jelölése. Vigyáznunk kell arra, hogy a fogalmak az őket megillető kifejezést viseljék. Küzdjünk a nyelvi szélhámosság ellen is!

Loványi Gyula.

HALOTTAINK

Nyugállományú bajtársaink közül meghalt:

Buti Péter törzsrőrmester (V. ker.) 1907—1925-ig szolgált,

Vitéz Keresztesi János Üdön törzsrőrmester (II. ker.) 1914—1933-ig szolgált,

Molnár János főtörzsrőrmester (I. ker.) 1907—1921-ig szolgált,

Siket János törzsrőrmester (VIII. ker.) 1909—1924-ig szolgált,

Szalay István főtörzsrőrmester (II. ker.) 1897—1925-ig szolgált,

Zákányi István törzsrőrmester (IV. ker.) 1898—1920-ig szolgált a testületben.

Kegyelettel őrizzük emléküket!

HIREK

Kittüntetés adományozása. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával **elrendelni** méltóztatott, hogy **Dicsőítő Elismerése** tudtul adassék: nemes dereskei **Fodor Sándor** századosnak, a kenderesi örökösönként parancsnoki minőségben teljesített kiváló és eredményes szolgálatait; a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából **adományozni** méltóztatott a **Magyar Bronz Érdemkeresztet** **hadiszalagon: Hegyaljai József** őrmesternek, **Horváth Imre** csendőrnök, a **Magyar Bronz Érdemérmét** **hadiszalagon: Cselényi József** tart. csendőrnök, **Fülöp Sándor**, **Gönczy István**, **Farkas Imre**, **Orosz György** csendőrnök, az ellenség előtti teljesített kiváló szolgálataikért. A Keleti magyar megszálló csoport parancsnoka a Kormányzó Úr Ö Főméltósága által reá átruházott hatáskörben, a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából, a Legfelsőbb Hadúr nevében **adományozta** a **Magyar Bronz Vitézségi Érmét: Füzessy Sándor** tart. csendőrnök, az ellenség előtti tanúsított vitéz magatartásáért. A m. kir. IV. hadtest parancsnoka a Kormányzó Úr Ö Főméltósága által reá átruházott hatáskörben, a Szovjet elleni hadműveletek alkalmából, a Legfelsőbb Hadúr nevében **adományozta** a **Magyar Bronz Vitézségi Érmét: Cserháti István** őrmesternek, **Surányi János** csendőrnök.

Nemzetvédelmi Kereszt Adományozása. A Kormányzó Úr Ö Főméltósága legfelsőbb elhatározásával, az alább felsoroltak részére, a világháborút követő forradalmak és ellenforradalmak, valamint az ország elszakított területeinek visszaszerzése körül életüket veszélyeztető önfeláldozással véghezvitt hazafias cselekedeteket elismeréseként a **Nemzetvédelmi Keresztet** **adományozni** méltóztatott: **Kertész Jenő** ny. ezredesnek, **Bernáth Sándor**, vitéz nemes várbogya és nagymadi **Bogyay Kamill**, **Hajdu Endre** alezredesnek, **Körmeny Árpád**, **Rieger Mihály** g. alezredesnek, **Lukács Lőrinc** ny. alezredesnek, **dr. Boda József** századosnak, **Mazoly Béla** ny. századosnak.

Áthelyezés, tartós vezénylés, felmentés. A m. kir. honvédelmi miniszter úr — a m. kir. belügyminiszter úrral egyetértésben — **áthelyezte:** nemes **Simon László** III. századost Sepsiszentgyörgyről Nagyváradra a tanzászlóaljhoz, **dr. Holládi Ernő** főhadnagyot Jászberényből Sepsiszentgyörgyre, **dr. Vecsei István** főhadnagyot Máramarosszigetről Bánffyhungyadra, **Sarudi Lajos** g. főhadnagyot Kolozsvárról Budapestre, **Oberding Tibor** g. főhadnagyot Budapestről Kolozsvárra; **tartósan vezényelte:** **dr. Hidvégi Flórián** századost, a bánffyhungyadi csendőrszázad parancsnokát, vitéz **Velkey János** hadnagyot, Nagyváradról oktatónként minőségben a bánffyhungyadi csendőrszázadhoz, **dr. Papp Győző** századost Nagyváradról századparancsnokul a nagydemeteri csendőrszázadhoz, **dr. Képiró Sándor** századost Kiskunhalasról századparancsnokul az újdíkei csendőrszázadhoz, **Vicsay Endre** hadnagyot Zilahról, **Galántay Antal** hadnagyot Nagyváradról oktatónként minőségben a nagydemeteri csendőrszázadhoz, **Huszár Gusztáv** hadnagyot Székesfehérvárról, **Bánki Zoltán** hadnagyot Miskolcra oktatónként minőségben az újdíkei csendőrszázadhoz; **felmentette:** **dr. Hidvégi Flórián** századost, a bánffyhungyadi szárny parancsnokát ezen szolgálati állása alól.

Szolgálati Díszérem odaítélése. A m. kir. honvédelmi miniszter úr odaítélte 35 évi tényleges szolgálati idejének betöltése alkalmából a **Szolgálati Díszérmét: Szelei Pál**, **Horváth Gábor** I. alhadnagynak, **Farkas István** szv. alhadnagynak, **Fülöp Péter**, **Bán Imre** főtörzsőrmesternek.

Dicséret. A m. kir. honvédelmi miniszter úr okirati dicsőítő elismerésben részesítette: **Bárdos János**, **Horváth Sándor** I. főtörzsőrmestert a központi nyomozó parancsnokságnál, **Orbán Gábor** törzsőrmestert, **Klárás János**, **Pálmái György**, **Török Ferenc**, **Árvai István**, **Sipos István** II., **Nagy József** VI., **Siket Ferenc**, **Király Lajos** őrmestert, **Pálkócs László**, **Zsemberi István**, **Páncél József** csendőrt a szegedi V. kerületben, felfegyverzett orvlövészekkel szemben teljesített bátor és igen eredményes szolgálataikért, továbbá **Szentkúti László** őrmestert, a központi nyomozó parancsnokságnál, több nagyjelentőségű visszaélés nyomozása, valamint egy gyilkosság kiderítése alkalmával teljesített leleményes és odaadó szolgálatait. Kerületi parancsnoki okirati dicsőítő elismerésben részesült a **székesfehérvári**

II. kerületben: **Novák-Kovács Imre** alhadnagy, **Laki Ferenc**, **Molnár Pál**, **Gesztesi Ferenc**, **Tölgyes István**, **Németh István** I., **Gáspár Bálint**, **Pethő Károly**, **Várhalmos György** főtörzsőrmester, **Harmath György** v. törzsőrmester, **Markó József**, **Solymos Tamás** törzsőrmester; a szegedi V. kerületben: **Békefi Imre** őrmester; a kolozsvári IX. kerületben: **Nagy János** I. főtörzsőrmester, **Haraszi Dániel** csendőr. Kerületi parancsnoki nyilvános dicséretben részesült a székesfehérvári II. kerületben: **Balog Ferenc** v. törzsőrmester, **Pápai Béla**, **Laczi István**, **Sziklai Lajos** törzsőrmester, **Borbély József** I., **Domonkos József**, **Török János** őrmester, **Bába Gyula** csendőr; a marosvásárhelyi X. kerületben: **Benke János** főtörzsőrmester, **Győrei Ferenc** őrmester.

Honvéd sportbajnoki és sportgyességi jelvények utólagos kiadásának beszüntetése. A f. évi 47. sz. Honvédségi Közlönyben (Szabályrendeletek) közzétett 61.268/eln. kik. — 1943. számú honvédelmi miniszteri rendelet szerint, a honvédelmi miniszter úr a honvéd sportbajnoki és sportgyességi jelvényeknek 1943. január 1-től régebbi időben elért sportteljesítményekért való odaítélését beszüntette. Fenti jelvények e rendelet vételétől csak új (folyó évben elért) teljesítményekért igényelhetők. Egyben elrendelte, hogy minden naptári év végéig az évközben elért versenyeredmények (teljesítmények) alapján igényelhető sportjelvényekre az igényjogosultságot fel kell terjeszteni és azt elbírálni, mert a jövőben az előző évben elért versenyeredményekre való hivatkozást érvénytelennek tekinti.

Orvlövészek felbukkanása. A **muraszentmáriai határ-vadász** őrs 6 fős járőrét november 8-án, a község határában, a Dráva partján kb. 30 főből álló orvlövészbanda megtámadta. Közöttük tűzharc keletkezett, majd egy halott hátrahagyása után elmenekültek. A határ-vadászok részéről veszteség nem volt.

Az újdíkei nyomozó alosztály nyomozói és az állami védelmi központi nyomozócsoportja november 12-én **Polyák László** ópalánkai lakos lakásán kommunista egyének után házkutatást tartott. Ennek során a szobában levő szekrény mögül ismeretlen egyének több lövést adtak le rájuk, mire **Juhász István** csendőr az ismeretlenekre géppisztolyból egy sorozatot lőtt. Közben egy férfi kézigranátot akart dobni, de még mielőtt azt kidobta volna, a géppisztolylövésztől összeesett, a nála volt kézigranát felrobbant és szétjött. Egy másik férfi kézigranátot dobott a csendőrök közé, a gránát azonban nem robbant fel. Ezt a férfit szintén agyonlőtték. A lövöldözés következtében **Szekiczki Katica** överbácsi szökött kommunista is meghalt. Csendőregény nem sérült meg. A házkutatás során nagymennyiségű rőpiratot, pisztolyt, 2 darab kézigranátot vettek őrizetbe.

Fegyverhasználat. A **sárvári** őrs állományába tartozó vitéz **Fodor Antal** csendőr szolgálaton kívül, november 12-én **Vajda Mihály** farkasfalvi lakos ellen, aki őt megtámadta, kardfegyvert használt. Vajda sérülése súlyos, de nem életveszélyes.

A **talaborfalvi** őrs állományába tartozó **Ocsa László** és **Mózes Péter** csendőr, valamint az **ungvári** nyomozó alosztály állományába tartozó **Ipolyi József** őrmester, **polgári ruhás** nyomozóból állott járőrre **Uglya** községben november 13-án, fegyveres katonaszökevények több lövést adtak le. Járőr a tüzet viszonzta. A tűzharc során **Ipolyi** őrmester bal alsó és felső lábszáran könnyebben. **Ágoston János** ugyai lakos, **B. egyén** pedig a jobb felső lábszáran súlyosan, de nem életveszélyesen megsebesült.

A **sóskúti** őrs állományába tartozó **Tar Miklós** csendőr, november 13-án, **Skrinyár Ferenc** sóskúti lakos ellen, aki több társával megtámadta, kardfegyvert használt. Nevezett kisebb sérülést szenvedett. A csendőr nem sérült meg.

Megszökött a fogoly! A **csurgói** őrs állományába tartozó **Dankuj Dénes**, **Szabó István** VII. csendőr, **Dévi István** prb. csendőrből állott járőrtől **Horváth Julianna** cigányt, akit az őrs nyomozás céljából a kaposvári kir. ügyészségtől kért ki, — november 15-én **Csurgó** községből megszökött.

A **keszthelyi** őrs egyik járőrének őrizetéből november 19-én **Mészáros Lajos** lopás miatt elfogott egyén megszökött.

Közlekedési baleset. A **marcali** szárnyparancsnokság használatában levő személygépkocsi **Vése** községben november 12-én a sáros úttsten megcsúszva, egy árokcséli fának hajtott. A gépkocsi utasai, **Heves József** főhadnagy és **Samu József** csendőr, gépkocsivezető könnyebben megsérült. A gépkocsi üzemképtelenné vált.

BAJTÁRSAINK FIGYELMÉT felhívtuk folyó évi február hó 1-i számunkban arra, hogy akik az év végén nem költöttek be és nem szándékoznak a maguk részére megőrizni a Csendőrségi Lapok példányszámait, tegyék azokat félre, mi gondoskodunk arról, hogy év végén ez a papírmennyiség újból feldolgozás céljára a magyar papírpár kezébe kerüljön. Ezért kérjük most az őrsparancsnokokat, szállíttassák be alkalmilag ezeket a nekik átadott lapokat a szárny székhelyére, ahol a szárnyparancsnok urak az őrseikről összegyűlt felesleges lappéldányokat a papírhulladékgyűjtő-állomásnak fogják beszállíttatni. Az őrsőkön kívül szolgálók is a szárny-, vagy közvetlen parancsnokságukhoz juttassák megőrizni nem szándékolt lapjaikat az ismeretett célból. Papírhulladékgyűjtő állomások a következő helyeken vannak: Budapest, Baja, Beregszász, Békéscsaba, Cegléd, Csáktornya, Debrecen, Eger, Esztergom, Győr, Hódmezővásárhely, Huszt, Kassa, Kaposvár, Kecskemét, Keszthely, Kolozsvár, Komárom, Losonc, Makó, Marosvásárhely, Miskolc, Munkács, Nagykanizsa, Nagyvárada, Nyíregyháza, Óbecse, Pápa, Pécs, Sátoraljaújhely, Sepsiszentgyörgy, Sopron, Soroksár, Szabadka, Szatmárnémeti, Szeged, Szekszárd, Székesfehérvár, Szentendre, Szombathely, Szolnok, Újvidék, Ungvár, Vác, Veszprém és Zalaegerszeg.

Csendőrségi Közlöny. 45. szám. Számvivő tiszthelyettes-képző tanfolyamba való jelentkezésre felhívás. Üzemi átalányok újabb megállapítása a parancsnoki és magángép-kocsiknál. Csendőrlégénység élelmezési pénzátalányának újabb megállapítása.

A csendőr levéltár és múzeumnak — gyűjteményének kiegészítéséhez — szüksége van 2—2 darab alezredesi, őrnagy, századosi, főhadnagyi, hadnagyi, zászlósi és 2—2 darab gazdasági alezredesi, századosi, főhadnagyi, hadnagyi és zászlósi, rendszeresítve volt, vállapra. A múzeum vezetősége felkéri a tiszteket, hogy akik még ilyen vállapokkal rendelkeznek, ármegtérítés nélkül adjanak át 2—2 darabot az emlékbizottságnak (Budapest, II., Fő-utca 71).

A Magyar Szárnyak legújabb száma érdekes és tanulságos olvasmány minden ember számára, akit a repülőgép és a repülés korszerű kérdései érdekelnek. Előjáróban a légiháború legújabb eseményeinek krónikáját kapjuk Bisits Tibor repülőalezredesi avatott tollából. A legújabb hatmotoros német óriásgép, a Gigant fényképét is közli az ujság. Raczkó Lajos színes riport keretében számol be a légierők mozgó magasságvizsgáló kamrájáról, mely repülőteréről repülőterre járva vizsgálja a repülő test alkalmasságát. Kozák Lajos fényképei díszítik a cikket. Vitéz Hefty Frigyes legújabb németországi repülőélményét írja le színes elbeszélés keretében. Képeket közöl az első nagy magyar repülőfilmről, a „Magyar Sasok”-ról.

Nagy Ernő részletesen ismerteti a rakétát, mely, mint a jövő fegyvere, joggal foglalkoztat mindenkit. Még számos más érdekes cikk, szép képes oldalak díszítik a magyar repülés nemzetközi viszonylatban is elismerten nívós folyóiratot.

A Magyar Szárnyak legújabb számának ára 80 fillér. Mutatványszámot kívánatra a kiadóhivatal (VII., Király-u. 93., II.) küld.

Felhívás. Németh József II. őrmester, aki 1935. elején a szekszárdi gyalogtanulmánylányánál, 1940 elején a kecskeméti őrsön, 1943 első negyedévében pedig a tatái gy. tanszázadnál teljesített szolgálatot, jelentse sürgősen a címét a marosvásárhelyi szárnyparancsnokságnak.

Ki tud róla? Gólya György főtörzsőrmestert, aki az 1919. évi román megszálláskor őrsparancsnok volt a kolozsi őrsön, majd Budapestre menekült, keresi az 1919. január 18-án született Gólya József nevű fia. Aki tud valamit nevezett-ről, írja meg a ferencbányatelepi őrsnek.

KÖZELEDIK A KARÁCSONY, gondolkunk harctéren levő bajtársainkra! Egy se legyen köztük, aki ne olvassa a szeretet ünnepén az anyaőrsbeli bajtársak rózsaszínű lapját!

SZEMÉLYI HÍREK.

Elölépett alhadnaggyá: a budapesti I. kerületben: Bíró István II. szv. főtörzsőrmester; **próbacsendőr** **örvezetővé:** Takács Sándor, Horváth István I., Horváth Imre, Czigola József, Nagy Imre I., Kocsis Ferenc; a pécsi IV. kerületben: Zóka József, Kakatics Sándor, Németh Sándor III., Kovács Kálmán, Tóth László III., Piszler József, Módli István, Peller László, Bödecs Károly; a szegedi V. kerületben: Fodor Pál, Nagy László II., Tóth Ambrus, Kakuszi József, Oros József; a miskolci VII. kerületben: Druskóczi József, Károlyi Gábor, Keszei János, Sipos Kálmán, Vinnai János; a kassai VIII. kerületben: Tuza Ferenc, Farkas Sándor, Csorba János, Helmezi Sándor, Vaszily Ferenc, Parti István, Orosz Béla, Kajáti György, Batta Istók Balázs; a kolozsvári IX. kerületben: Szeles Gáspár próbacsendőr.

Kinevezés. A budapesti I. kerületben: Zöld István, Nagy Kálmán főtörzsőrmester **őrsparancsnokká**, Jenei Pál törzsőrmester ideiglenes **őrsparancsnokká**; a székesfehérvári II. kerületben: Kis János I. főtörzsőrmester; a szombathelyi III. kerületben: Király Árpád főtörzsőrmester **őrsparancsnokká**, Acsádi Mihály v. törzsőrmester ideiglenes **őrsparancsnokká**; a pécsi IV. kerületben: Agoston János, nemes Balogh István, Győrfi János I., Szabó Sándor I., Kovács Sándor III., György János II. főtörzsőrmester **őrsparancsnokká**; a szegedi V. kerületben: Mészáros István II. alhadnagy **szolgálatvezetővé**; B. Gyovai István, Kutasi Imre, Nemes György, Gonda Pál, Horváth Ferenc II., Borsos János, Steinsdorfer István, Farkas Gyula, Erdély Lajos, Módos István, Farkas László I., Szabó István X., Csider Zsigmond, Hajnal József, Bakos Ferenc, Tar Antal, Fodor Miklós főtörzsőrmester **őrsparancsnokká**, Klexi László főtörzsőrmester ideiglenes **őrsparancsnokká**; a marosvásárhelyi X. kerületben: Bakonyi Károly, Pintér József, Farkas Tóth Mihály, Fekete József, Várnagy Imre, Fazekas János II. főtörzsőrmester **alcsoportvezetővé** kineveztetett.

Véglegesítették: a budapesti I. kerületben: Garai József, Vida István, Tarjányi József, Németh Imre; a székesfehérvári II. kerületben: Horváth László II., Nagy Ferenc III., Tóth Vince; a szombathelyi III. kerületben: Lévai Mihály, Kenyeres István, Németh Vince, Novák György; a pécsi IV. kerületben: Bertók Lajos, Kutasi Imre, Tóth Lajos II., Csapó József, Lőrincz István, Godina Lajos, Reményi János, Kilig István, Tóth László II.; a debreceni VI. kerületben: Árvai István, Katona Kálmán, Süveges István, Bencsik János, Tóth István IV., Molnár József III., Bagosi Lajos, vitéz Gyenge Tamás, Korán Sándor, Törzsök Lajos, Koncz Simon, Lukóczy Lajos, H. Molnár Gyula; a kassai VIII. kerületben: Dudás Sándor II., Almás Ferenc, Hegyaljai Zoltán, Zsoldos Zoltán, Lamaga Mihály, Nagy István I., Szemen János, Bakonyi János, Lásos Sándor, Dancs Bertalan, Varga István VI., Lengyel József; a kolozsvári IX. kerületben: Bilecz András; a marosvásárhelyi X. kerületben: Dóka Tamás csendőrket az előírt próbaszolgálati idő letelte után.

Házasságot kötött: dr. Szél János o. százados Gönczy Katalin öröklőgyel Öfehértón; a budapesti I. kerületben: Makádi Máté őrmester Kakuk Erzsébettel Dunaharasztn, Barta Sándor őrmester Kovács Ilonával Sióagárdon, Berta Lajos I. őrmester Moldován Ilona Margittal Sátoraljaújhelyen, Esküdt Imre őrmester Radnai Imrával Debrecenben, György János őrmester Margitán Márta Ilonával Kassán, Fehér Géza őrmester Gyöngyösi Krisztinával Dömsdön, K. Szabó Béla I. őrmester Kóros Máriával Hatvanban, F. Kardos József őrmester Banka Erzsébettel Jászszent-andráson, Juhász Gábor I. őrmester Jerkovich Rozáliával Alattyánban, Horváth Gyula I. őrmester Jakab Irénnel Csíksomlyón, Kadas József őrmester Litkai Erzsébettel Szajolban, Mózes József II. csendőr Keszöcze Gizellával Nagymagyaron; a székesfehérvári II. kerületben: Vizi János törzsőrmester Khol Mária Magdolnával Táton, Tompa Lajos őrmester Frauhammer Katalinnal Halászin, Csigei József csendőr Varga Margittal Tornócon; a szombathelyi III. ke-

rületben: Tamási János őrmester Tóth Margittal Szarvaskenden, Gulyás Sándor I. főtörzsőrmester Czunyi Juliannával Mocsán; **a pécsi IV. kerületben:** Tóth József VI. őrmester Lekics Szidóniával Zalaszentlászlón, Horváth József XVII. őrmester Hufgardt Máriával Lengyeltótián; **a szegedi V. kerületben:** Horváth Béla őrmester Rohoska Máriával Páhin, Fodor József őrmester Sarok Juszina Agnessel Jánoshalmán; **a debreceni VI. kerületben:** Tóth János I. őrmester Nagy Piroskával Rákócziútfőn, Zöldesi Mihály őrmester Varga Annával Abádszalókon, Hadnagy István főtörzsőrmester Korcsog Ilonával Békéscsabán; **a miskolci VII. kerületben:** Besenyi Lajos csendőr Nagy Annával Kompolton; **a kassai VIII. kerületben:** Olasz Ferenc őrmester Kiss M. Erzsébettel Csökmön, Torma Dániel őrmester Harsányi Ibolyával Dercenben, Szabó Mihály II. főtörzsőrmester Dobi Margittal Nagyváradon, Deák József őrmester Hegedűs Margittal Nyiregyháza, Kalmár József őrmester Fekete Violával Nagylétán, Sasvári Sándor őrmester Antal Valéria Eugéniával Máramaroszigeten, Szepesréti József őrmester Balázs Annával Karácsondon, Lippai Lajos őrmester Pál Erzsébettel Viskén, Mészáros István őrmester György Kosztik Ilonával Sátoraljaújhelyen, Lédeczi Benő őrmester Marcsinyi Máriával Kétybodonban; **a kolozsvári IX. kerületben:** Hentes István csendőr Szendi Margittal Micskén, Sárközi András őrmester Orbán Lidiával Atányban, Felföldi Lajos őrmester Táborosi Irénnel Újkécskén, Lazur András csendőr Vereb Máriával Kunszentmártonban, Nagy Lajos I. csendőr Ducza Margittal Túrkevény; **a marosvásárhelyi X. kerületben:** Magyar József csendőr Navora Annával Domoszlón.

Született: dr. Zöldi Márton századosnak Márton fia, dr. Martélyi István századosnak Levente István fia, Ugray Dániel g. főhadnagynak Éva leánya; **a budapesti I. kerületben:** Kovács Mihály III. törzsőrmesternek Béla Sándor fia, Cseh Zsigmond őrmesternek Zsigmond Sándor fia, Papp Lajos I. főtörzsőrmesternek György fia, Csapó Gyula őrmesternek Ibolya Mária Magdolna leánya, Tóth Lajos II. őrmesternek Mária Katalin leánya, Szekeres István őrmesternek László János fia, Perge József I. őrmesternek József Gyula fia, Barabás Ferenc főtörzsőrmesternek Ildikó Mária leánya, Bukor Zsigmond őrmesternek József fia, Majoros István főtörzsőrmesternek Ferenc István fia, Haraszi Géza őrmesternek Erzsébet Eszter leánya, Varró János őrmesternek János fia, Nagy Kálmán főtörzsőrmesternek Kálmán Attila fia, Tordai Pál főtörzsőrmesternek Edit Eszter leánya, Halmos József törzsőrmesternek Agnes Erzsébet leánya, Farkas Sándor I. alhadnagynak Judit Erzsébet Mária leánya, Balla József v. törzsőrmesternek Gyula Károly fia, Sipos Lajos őrmesternek Anna Erzsébet leánya; **a székesfehérvári II. kerületben:** Berki Gyula őrmesternek Gyula fia, Somogyi Lajos őrmesternek Katalin Mária leánya, Lencsés István őrmesternek István Sándor fia, Jászfalusi Mi-

hály őrmesternek László fia, Lengyel Imre törzsőrmesternek Tibor fia, Gábor István őrmesternek Erzsébet leánya, Németh József II. őrmesternek Gettrud Valéria Mária leánya, Pataki János I. törzsőrmesternek János fia, Varga Sándor őrmesternek Sándor László fia, Vizi János törzsőrmesternek Ferenc fia; **a szombathelyi III. kerületben:** Rácz János v. törzsőrmesternek Katalin Irma leánya, Németh Kálmán I. törzsőrmesternek Mária Magdolna leánya, Koronkai József főtörzsőrmesternek Zoltán József fia, Horváth Béla I. őrmesternek Béla fia; **a pécsi IV. kerületben:** Kerekes István főtörzsőrmesternek István fia, Lukács József törzsőrmesternek Mária Etelka leánya; **a szegedi V. kerületben:** Dósal Molnár Lajos törzsőrmesternek Emőke Aranka leánya, Palotás János őrmesternek Csaba László fia, Somogyi Imre törzsőrmesternek Gizella leánya, Kiss Gyula IX. főtörzsőrmesternek Márta leánya, Sárai Mihály őrmesternek Rózsa Gizella leánya; **a debreceni VI. kerületben:** Timár Gergely főtörzsőrmesternek Gergely Imre fia, Talódi József főtörzsőrmesternek Zoltán István fia, Bagi Balázs törzsőrmesternek Balázs fia, Szilágyi Lajos III. törzsőrmesternek Lajos fia, Pala Imre őrmesternek Emília Ida leánya, Szántó Antal őrmesternek Mária Ilona leánya, Tóth Bálint törzsőrmesternek Tibor Bálint fia, Engi Antal őrmesternek Antal fia, Fazekas Gáspár őrmesternek János Gáspár fia, Gyónfalvi István csendőrnek Gyöngyi Ágnes leánya; **a miskolci VII. kerületben:** Keszthelyi Mátyás őrmesternek Tibor Mátyás fia, Danyi Sándor főtörzsőrmesternek Ilona leánya, Gönczi Ferenc őrmesternek Attila Ferenc fia; **a kassai VIII. kerületben:** Kiss Menyhért törzsőrmesternek Gyula fia, Kertész Ferenc II. törzsőrmesternek Katalin leánya, Császi Lajos törzsőrmesternek Irén Julianna leánya, Király Sándor II. törzsőrmesternek Mária Antónia leánya, Kövári Lajos I. főtörzsőrmesternek Zoltán István fia, Vasas György főtörzsőrmesternek Béla István fia, Seregélyes Márton főtörzsőrmesternek Kornél Géza fia, Németh Sándor II. törzsőrmesternek Éva Julianna leánya, Szigetközi Flórián őrmesternek Béla István fia, Sándor István II. őrmesternek István László fia, Csanádi Mihály II. törzsőrmesternek Erika Mária leánya; **a kolozsvári IX. kerületben:** Ratkai István őrmesternek István Tamás fia, Szabó György őrmesternek Gábor fia, Vincze György főtörzsőrmesternek György Gyula fia; **a marosvásárhelyi X. kerületben:** Biró György törzsőrmesternek György János fia, vitéz Sós Bertalan törzsőrmesternek Sándor Árpád fia, Ihász Ferenc főtörzsőrmesternek Ferenc Lajos fia, Oláh Gyula törzsőrmesternek Margit Szuzsanna leánya, Sári Gusztáv főtörzsőrmesternek Béla fia.

Halálozás. Vitéz Oltvölgyi József őrmester Erzsébet leánya Jászárokszálláson, Nagy Géza őrmester Piroksa és Ibolya leányai, Tóth Lajos III. őrmester Mária Katalin leánya Vértesen, Fülöp János I. alhadnagy felesége szül. Abrahám Anna Nagybányán meghalt.

Ne írjunk elismerő és köszönő levelet árúk jó minőségéért, olcsó áráért stb., mert egyes cégek az ilyen leveleket gyűjteményes nyomtatványba foglálva, üzleti reklámnak használják fel, már pedig a m. kir. csendőrség tagjai nem lehetnek hírverői semmiféle üzletnek!

Csak kifogástalan árút

szállító cégek hirdethetnek lapunkban. Ehhez az is szükséges, hogyha olvasóinknak a vásárlások során bármelyik cég ellen kifogása merül fel, ez a mi tudomásunkra jusson. Kérjük tehát olvasóinkat, közöljék velünk kifogásaikat, hogy igos panasz esetében törölhessük hirdetőink sorából az illető céget.

Brunnhuber

udvari és kamarai FÉNYKÉPÉSZ
BUDAPEST, VIII., BAROSS-UTCA 61. TELEFON: 134-178
Művészi kivitelű fényképek, tablóképek, aquarell, olajfestmények, evezőlápok, igazoltárképek, újsós felvételek

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól fogadunk el, hanem másoktól is, tizenöt hasábnál hosszabbat azonban csak előzetes megállapodással. — A közlemények fogalmazási átsziszolálásának és — ha szükséges — tartalmi módosításának, valamint a törlésnek és a kiegészítésnek jogát fenntartjuk magunknak.

A kéziratot a papírlapnak csak egyik oldalára, félhasábosan és lehetőleg írógéppel kell írni. Olvashatatlan vagy névtelen kézirattal nem foglalkozunk. A kéziratok sorsáról ebben a rovatban küldünk üzenetet. Vissza csak akkor küldjük a kéziratot, ha a szerző megcímzett és bélyeggel ellátott borítékot mellékel hozzá. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük.

Fényképfelvétel beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének nyilatkozatát arról, hogy a felvételek közléséhez — a szokásos tiszteletdíj ellenében — hozzájárul.

A megjelent közleményekre, fényképekre, rajzokra fenntartjuk tulajdonjogunkat, beleegyezésünk nélkül tehát sem másutt közölni, sem utánnyomtatni nem szabad őket.

Közlemények különnyomatát a nyomda a szerződésben megállapított árszabás szerint készíti el.

Minden hozzánk intézett levélre a szerkesztői üzenetekben válaszolunk, jelige alatt. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét, vagy ötjegyű számot választani. Aki jeligét nem jelöl meg, annak neve kezdőbetűi és állomáshelye megjelölése alatt válaszolunk.

Levélben akkor sem válaszolunk, ha a beküldő bélyeget mellékel.

Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőr-Lexikon“ rovatban felelünk.

Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Hozzánk intézett leveleket nem terelünk szolgálati útra, írójukról és tartalmukról senkinek sem adunk fölvilágosítást.

Előfizetést csak a csendőrség nyugállományú tagjaitól, továbbá a honvédség és a m. kir. rendőrség, a bíróságok, az igazságügyi és a közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. Előfizetési díj a nyugállományú csendőrtisztek, valamint a honvédség, a rendőrség, a bíróságok, az igazságügyi és a közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjai részére évi 12 pengő, nyugállományú csendőrlégénység részére pedig évi 8 pengő. A legkisebb előfizetési idő: félév. A nyugállományú csendőrlégénység az előfizetési díjat negyedévi 2 pengős részletekben is fizetheti.

Az előfizetési díjat a „Csendőrségi Lapok“ 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára kell befizetni.

Címváltozását mindenki maga köteles velünk közölni. Címváltozás bejelentésekor a nevet, rendfokozatot, a régi és az új címet pontosan és jól olvashatóan kell megírni.

T. B. ny. törm., Szerencs. Az ottani postahivatalt kérje meg, hogy lapját ne tegyék az őrs postájába, hanem küldjék lakása címére, ahova a lap címezve van. Ha a posta ennek dacára sem tesz eleget kérésének, panasszal élhet a postagazgatóságnál.

77.777. Kiss József I. csendőr címe Hajmáskér, Somfai Ferenc csendőr címe Szigetmonostor.

55.555. A levélben felvetett kérdést a Cs—20. Határozványok pontosan szabályozza. A Határozványok 56. pontja szövege szerint a következőket mondja: „Laktanyában elhelyezett nők és a közigazgatás háziállatainak egymástól való elkülönítéséről kellően gondoskodni kell, főleg olyan célból, hogy az ebből eredhető anyagi vonatkozású nézeteltérések minden körülmények között elkerültesse. A gazdasági udvart kerítéssel kell külön választani.“ A közös baromfió tehát szabályellenes. Ezt az állapotot kölcsönös érdekből, bajtársias alapon mielőbb szüntessék meg. 2—3. A csendőrt ilyen magáncélokra senki sem veheti igénybe, mert a Szut. 65. pont a) és b) alpontjai kifejezetten tiltják ezt. Nem is valószínű, hogy az őrs légénysége a levélben leírt magánmunkák elvégzésére parancsot kapott volna. Talán csak helytelenül értelmezett vagy rosszul kifejezett szíveskedésről volt szó. Ami azonban a fennálló tilalmat illeti, a lényeg ez sem változtat. Ha az igénybevétel parancs formájában történik, azt minden ellenvetés nélkül teljesíteniük kell, de módjukban áll panaszjukkal élni, természetesen csak akkor, ha rendszeresen ismétlődő és más módon meg nem szüntethető esetek ezek. Súlyos következményekkel járna, ha valamelyikük az engedelmesség megtagadásával akarná kivonni magát az igénybevétel alól, mert a közölt tényállás nem hozható összefüggésbe a Szolg. Szab. I. R. 80. pontjában foglalt esetekkel. A tapintatossággal párosult bajtársiasság ilyenkor is megmutatja a leghelyesebb utat, melyen a megoldást megtalálhatják.

F. M. őrm., Nyiregyháza. Ilyen célra nem vehető igénybe a lap.

Alpár, 255. Sajnáljuk, testületen kívül állókkal nem közölhetünk címekeket.

Vitézi nemesség. Szívesen válaszolunk, ha megírja nevét és címét is. Névtelen levelekkel nem foglalkozhatunk.

Szabályos öltözet. Az őrsmelegpésze induló szakaszparancsnok eddig magával vitte járőrtáskájában a tábori sapkáját is, hogy a terepen tartott foglalkozásnál a kivonulókkal egyforma öltözetben jelenjen meg. Kétségtelen, hogy az új szemernyős tábori sapkát nem helyezheti el a járőrtáskában, ebből tehát az következik, hogy azt magával nem is viheti. A megoldás az, hogy a terepen tartott gyakorlatoknál is viselje a tollas csendőrkalapot. Ez ellen senki sem emelhet kifogást. Az Öltözeti táblázat megfelelő helyesbítésére különben a közeljövőben sor kerül.

H. J., Szajol. Rendfokozata ezredes. Címe: Budapest, V., Vilmos császár-út 7. szám.

Használjunk csendőrségi levelezőlapokat. mert művészi értékűek, ocsók és azok jóvedelmét az emlékbizottság a háboruban és békében hősi halált halt csendőrök emlékének megörökítésére fordítja.

BÁCSÉNYSZKI ALAPÍTVÁ: 1881.

„PRECISION“ óra és ékszeraktár
KOLOZSVÁR, MÁTYÁS KIRÁLY-TÉR 15.
TELEFON: 37-59.

A tudás abc-je a

Legujabb lexikon

Ára: kp. P 28.—, részletre P 34.— (havi 7.— P)

20.000 kérdésre ad választ. Mindenkinek szüksége van rá. Megrendelhető: FARKAS könyvkiadó és könyvterjesztő vállalat, Budapest, VI., Dessewffy-u. 40. Bármely megjelent könyv nálunk megrendelhető. Postaiszétküldés

BERECZKY ZOLTÁN

egyenruha és úri szabósága,

KOLOZSVÁR, Wesselényi Miklós-u. 29.

ZONGORÁK
Pianinók

vétele, eladása, csere.

Részletre is.

REISSMANN IMRÉNÉ

Budapest, Rákóczi-út 55. szám.

TELEFON: 187-898 • KERESZTÉNY CÉG

Megosztás. A közigazgatási jogosan vonja le a napi-betét 20%-át, mert a szabadságon lévő részére — ide tartozik az egészségügyi szabadság is — csak részleges visszatérítésnek van helye. (L. a Cs.—20. Határozványok 20. pontját.) A lisztet és zsírt természetben kell megkapnia a közigazgatástól, persze ártérítés ellenében.

Lehetetlen. Az Ön távolléte nem ellenérv, hanem még inkább indokolja a lakás ideiglenes igénybevétele. A be-szállásoláshoz szóló 1879. évi XXXVI. és az 1895. évi XXXIX. t.-c. nem tesz kivételt az igénybevehetőség szempontjából. Emiatt a feleségének nem kell elmennie a lakásból.

Vezényelt csendőrök. 1. A munkaszolgálatos honvéd felesége a BTK. 400. §-ába ütköző ú. n. értelmi közokirat-hamisítást követett el, a földműves pedig, aki a valóságnak meg nem felelő adatok mellett tanuskodott, részese a bűncselekménynek. 2. Ha ideiglenes a vezénylése, vezényeltetési pótdíj jár.

Baranya. Abdai József csendőr Siklóson, Borsos János csendőr Bakonycsérnyén, Szomjas László csendőr Gécén teljesít szolgálatot.

Hargita. 1. A szárny-szolgálatvezető a szárnyparancsnok segédközege s annak parancsai szerint jár el. Átmenetileg szükségből a szárnyirnok teendőit is végezheti. 2. A Szut. 583. pontja szerint a szárny-szolgálatvezető a rangsorban fiatalabb legénység előjárója, tehát előjárója a szárnyirnoknak is, ha az rangban fiatalabb nála. 3. A nem köz-biztonsági szolgálatra beosztott legénység azért fizet 20%-kal felemelt napibetétet, mert rendszeres étkezést kap a közigazgatástól, amiben a külső szolgálatot teljesítők nem részesülhetnek. Ez utóbbiak ugyanis külszolgálatuk tartama alatt meleg étkezést rendszerint nem biztosíthatnak maguknak, ellátásukat táskázással vagy saját beszerzésű hideg ételekkel kell megoldaniuk. Ezt és a többi szempontot is részletesen kifejtettük 1937. évi 7. számunkban, a 40. sz. lexikon-válaszban. 4. Ha a nő szakasparancsnok hosszabb ideig étkezik az őrsön, a zsírt és cukrot az előírt mennyiségben — vagy az ennek megfelelő jegyeket — át kell adnia a közigazgatásnak. A lakáshiány miatt át nem költözködött nő szakasparancsnoknak a közigazgatás köteles rendszeres étkezést biztosítani, de a szakasparancsnok élhet a Cs.—20. Határozványokban foglalt részleges étkezési joggal is. Az nem kívánatos, hogy a nő szakasparancsnok az őrsön mosasson, de ha mégis kénytelen ezt a megoldást választani, a mosáshoz szükséges szappant be kell szolgáltatnia. 5. Igaza van. Jelentsék a szárnyparancsnok úrnak, ő majd gondoskodik róla, hogy ilyen szolgálatokra senki se vehesse igénybe a legénységet.

Kassa. Kérdés, hogyan voltak anyakönyvezve atyai ági elődei. Ha atyja, nagyatyja, esetleg dédatyja anyakönyvi kivonatában a nevet „y“-nal írták, úgy kérhet anyakönyvi kiigazítást. Kérvenyét a B. M. úrhoz kell szolgálati úton felterjeszteni és csatolni kell mindazokat az okmányokat, melyek igazolják, hogy az „y“-nal írt nevű felmenőjétől származik.

Bükkalja. 1. Ha csak az egyik nagyszülője származását nem tudja igazolni, megvan a lehetősége annak, hogy való-szerűsítéssel (ilyen iratok, okmányok, stb. alapján) tiszta keresztnév származásának nyilvánítsák. 2. Előfogad szolgál-tatására a községet kötelezi a törvény, a csendőr tehát nem járhat előfogad után, mert ez nem az ő dolga. A díjazás kér-dése is a község háztartási ügye és nem a csendőr gondja, ő csak a megállapított díjat fizeti a községnek. Olvassa el f. évi május 1-i számunk 287. oldalán „Papagály“ jelű üzenetünk 2—4. pontját.

13. honv. gy. ho. táb. cső. osztg. 1. Az illetményeiket helyesen fizették ki. A f. évi 28. sz. Cs. K.-ben közzétett 470.379/2. i.—1943. sz. H. M. körrendelet ugyanis kimondja, hogy a honvédséghez szolgáltatásra bevonult csendőr-személyek részére — függetlenül attól, hogy a csendőrség-nél milyen illetményeket élveznek, — a valóságos rend-fokozatuk után csakis olyan kiméretű illetmények folyó-síthatók, mint amilyeneket a honvédség hasonló valóságos rendfokozatú személyei élveznek. Ha a csendőrség szemé-lyei nagyobb mértékű illetményekre igényjogosultak, mint a honvédség személyei, a különbözetet részükre a csend-őrség köteles folyósítani. Ezen az alapon kérhetik tehát a különbözet kiutalását anyaalakulatuk gh.-ától. Élelmezési pénzátalányra nincs igényük, mert az étkezést természet-ben kapják. Egyébként a honvédségi beosztásba áttartott csendőr személyek pótdíjait a H. M.-tárca fedezi. Nőtlenek részére pótdíj nem illetékes. 2. A határvadász alakulatok részére a tábori sapkához a tollforgót az 1940. évi 23. sz. H. K.-ben (Szab. rend.) megjelent 46.785/eln.—1940. sz. rendelet rendszeresítette. Egy időközben megjelent rende-let szerint azonban a határvadász alakulatokhoz beosztot-tak a tollforgót egyelőre nem viselhetik, mert beszerzése nehézségbe ütközik. (L. az 1942. évi 5. sz. H. K. Szab. rend.-ben közzétett 1341/eln. 2. r.—1942. sz. H. M. körren-deletet.) Egységes viselésére később történik intézkedés.

66.666. A versenyen elért eredményének igazolásával kérje a jelvény odaítélését szolgálati úton a csendőrség felügyelőjétől. Mi nem mondhatunk véleményt, mert a döntés a csendőrség felügyelőjének kizárólagos joga.

A legmakacsabb **láb és hónalj** izzadást meggyógyítja, a bőrt nem szárítja, selymessé teszi. Bőrke-ményedést és **tyukszemét** megpuhítja, **fájdalmat megszünteti.**

Kapható: Gyógyszertárakban és drogé-riákban.

Főlerakat: Bp. Rökk Szilárd-u. 20

Telefon: 135-414.

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek nagyraktára!

PALLADIS R.T.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 130. I. EM.

Távbeszélő: 120-013. (A Hősök-tere közelében)

Csendőrségi nyomtatványok és felszerelési cikkek szállítója:

VITÉZEK Termelő-, Beszerző- és Értékesítő SZÖVETKEZETE

papírosztálya

Budapest, XII., Bernáth Géza-utca 14. szám

(A csendőrlaktanya közelében.)

Remény. Nem egyéni ügy ez, nagyon sokan vannak hasonló helyzetben. A kérdés rendezés alatt áll és rövidesen rendeleti úton is megoldást nyer.

T. M., Kál. 60-ik évének betöltéséig Ön is kötelezhető polgári légo. szolgálatra, a honvédelmi törvény alapján.

Posta. A Csűsz. 1. mellékletében kivonatolva közölt 22.073/1918. sz. kereskedelemügyi miniszteri rendelet ma is változatlanul érvényben van, a postamester tehát nem követelheti a postai átvevőkönyvet felmutató csendőrtől névre szóló meghatalmazást. Az említett rendelettel ellentétes vagy azt módosító intézkedést a posta nem adott ki, de ezt nem is tehetné más, csak a kereskedelemügyi miniszter úr a honvédelmi és belügyminiszter urak hozzájárulásával, akik már az eredeti rendelet kiadásánál is érvényre juttatták szempontjukat.

Muraköz. 1—2. Akit a csendőrségtől elbocsátanak, nem tarthat igényt semmiféle ellátásra. 3. Hogy a 3 hónap megszakításnak számít-e, az attól függ, milyen minőségben alkalmazták a polgári életben. Legjobb, ha ott érdeklődik, ahol elhelyezkedni kíván. 4. Az elbocsátás ténye nem befolyásolja a polgári életben az igényjogosultsági igazolvány elfogadását. 5. Az említett gyárnál teljesített szolgálat tudomásunk szerint nem számít állami szolgálatnak. Az állami altisztii állásokat részletesen nem sorolhatjuk fel, de általában ide számítható az állami szerveknél, hatóságoknál, hivataloknál, intézményeknél és alapítványoknál betölthető minden szolgai — tehát iskolai végzettséghez nem kötött — és ehhez hasonló állás.

55.555. Nyilvánvaló, hogy a történetek után indokolatlan volna tartásdíj-fizetési kötelezettségének további fenn-tartása. A bizonyító adatok közlése mellett kérje mentesítését attól a bíróságtól, mely az eredeti marasztaló végzést hozta. Az örökbeadás megtörténtéről a szükséges igazolást az illetékes árvaszéktől, mint gyámhatóságtól kell beszereznie.

Szolnoki oszt. gh. Egészen kivételes eset ez, a szabályzat nem is számolt ilyen lehetőséggel. Az értelemszerű eljárás elve alapján használhatná jelenlegi rendfokozata mellett is a „vizsgázott” jelzöt, de jogszerű használatához engedélyező rendelet is szükséges, ilyen rendelet pedig mindeddig nem jelent meg.

PUTORT kiváló minőségben ked-
vező fizetési feltételekkel
vásároljunk
BREZNICKY BERTALAN MÓASZTALOS
BÜTORÚZLETÉBEN
KASSA. KOSSUTH LAJOS-U. 5.

EPEKŐBETEGEK próbálják ki a rég bevált
„SPECOLITH” 2 epekő-teát.
Egy doboz 10 napi adag ára: — — — — — P 3'80 + 0'05
Megrendelhető a készítőnél:

ÁRENDÁSSY LÁSZLÓ „Flóra” gyógyszer-tára,
Pestszentlőrinc, Üllői-út 175. Telefon: 342-340.

Magyar gyártmány!
Cipők, csizmák, szijazatok,
nyergek, tölténytáskák,
pisztolytáskák fényesítésére
és ápolására

CIPŐ, CSIZMA és
mindennemű bőrkészít-
mény ápolására, fényesi-
tésére a kiváló

Készíti **KNAUSZ FERENC**
vegypari üzeme,
Budapest, III., Bécsi-út 137.

CSENDŐR A SORSJEGYET Kalotay Árpád
sorsjegyarúró üzemében
Bpest, VIII., Jónás-krt 28
vásárolja.

MINERVA
IRODALMI ÉS NYOMDAI MŰINTÉZET R. T., KOLOZ VÁR
Igazgatóság és üzemek: Brassai-u. 7. Telefonszám: 18—87. Könyv- és papír-
kereskedés: Mátyás király-tér 8. Telefon-szám: 15—98.
AZ ERDÉLYI MAGYAR EGÝHÁZAK KÖNYVKIADÓ- ÉS NYOMDAVÁLLATA
Könyvnyomda. Könyv- és papírkereskedés. Könyvkiadóvállalat. Könyvkötészet
Cinkográfia. Borítékgár. Domborítékgár. Üzletkönyvgár
Vonalazóüzem. Lapkiadóvállalat. Bélyegzőkészítés
Bredeti festmények, metazetek, művész reprodukciónk

Katonai rendjelek — Jelvények — Sportérmek
Szalagok — miniatűrök — Javítások

MORZSÁNYI cégnél
Budapest, IV., Váci-u. 36. Tel.: 182-217

Alapítási év 1870.

A csendőrség kedvelt bevásárló helye

Mádéfalva. 1. Az előléptetési szabályzatban említett „toborzási évfolyam” kifejezésen a csendőrséghez történt tényleges bevonulás évét kell érteni, nem pedig a felvételi vagy képességi vizsgára behívás esztendejét. Őn az 1935. évi toborzási évfolyamba sorol, 1944. január 1-én tehát még nem léphet elő törzsrörmesterré. 2. A nyári, illetőleg a téli időszak naptári kezdetét és végét a napirend szempontjából is a Szut. 257. pontja határozza meg.

Eger. Az 1916–18-as világháborúban felállított s azóta megszüntetett valamennyi honvéd kórház iratait a jelenlegi 10. sz. honvéd kórháznál őrzik. (Budapest, XIII., Róbert Károly-körút 44. szám.) Oda forduljon kérelmével. Többi kérdéseire előreláthatólag a következő számunkban válaszolhatunk.

Szobarend. Az előjárók, feljebbvalók és tisztviselők névlistájáról a Szut. 153. pontja részletesen intézkedik. A valamennyi állomáshelyen felveendő neveket — a mai helyzetnek megfelelően — az alábbiakban közöljük: miniszterelnök: nagy-kállai Kállay Miklós dr.; honvédelmi miniszter; csatai Csatai Lajos szkv. vezérrezdes; belügyminiszter; dr. vitéz Keresztes-Fischer Ferenc; honvédelmi miniszteri államtitkári hely: betöltetlen; belügyi államtitkárok: dr. Gergely András, dr. Tomcsányi Kálmán; a honvéd vezérkar főnöke: vitéz Szombathelyi Ferenc vezérrezdes; a m. kir. csendőrség felügyelője: vitéz Faragho Gábor altábornagy; a m. kir. csendőrség felügyelőjének helyettese: vitéz Szabadhegyi Ferenc vezérőrnagy; a m. kir. csendőrség felügyelőjéhez beosztott tábornokok: vitéz Temesvári Endre vezérőrnagy, a m. kir. csendőrség felügyelője kiképzési szemlézője és Pinczés Zoltán vezérőrnagy.

KÉZIRATOK, FÉNYKÉPEK.

Rozsnyó. Túlságosan elméleti alapon mozog s a kérdés nincs a csendőr szempontjából eléggé kimerítve. Aki elolvassa, úgy érzi, hogy hiányzik még valami abból, amit tudni szeretne. A beállítása is kissé egyoldalú, a tudomány ma már nem tartja ezt az elméletet teljesen elfogadhatónak. Ha újabb tanulmányozás után így átdolgozná, szívesen fogadnánk.

v. K. J., Nagyvárad. Jó, hozzuk.

Szeged. Közismert dolgokat ír és nem olyan formában, hogy közölhetnénk. Abban igaza van, hogy a csendőrnök minden alkalmat meg kell ragadnia arra, hogy lelket öntsön a csüggedőkbe és felvilágosítsa a népet a közellátás fontosságáról.

M. J., Szekszárd. Úgyes nyomozás volt. Felhasználjuk.

V. M., Uzon. A gondolat igen szép, versbe foglalása azonban nem üti meg a mi mértékünket.

Donner. Helytálló amit írt, de nem a lapba való.

A. J., Budatétény. Kezdetleges vers.

S. J., Debrecen. Nem sokat mondó képek és sokszorosításra úgyszólván egyik sem alkalmas, mert elmosódottak és halványak. Közelebből készített és élesebb képeket kérünk, amelyeken a csendőr jobban kiemelkedik a környezetből. Az Őn képein a csendőr alig látszik, úgyszólván mellékes, hogy ott van-e, vagy nem.

Versenyfeladat.

A járőr közellátási bűncselekményben nyomoz. A gyanúsított nagymennyiségű szappant, szalonnát és mákot rejtett el a községben kívüli rejtékhelyein s ezekből táplálja időnként a fekete piacot. A járőr a legnagyobb készletet a községi legelő szélén, a kőkereszt mellett rejtékhelyen találta. Innen hordta a gyanúsított az árut be a községbe, a 2¼ km-re levő templomkertbe, ahol a harangozó átvette tőle. A kérdéses területéről helyszínrajzot kell készíteni a járőrnek. A járőrvezető a községhezán talált egy kataszteri térképet, amelyen a szükséges területrész rajta van. Ezen a kőkereszt éppen 15 cm-re esik a templomtól. Csupán egy kérdés aggasztja a járőrvezetőt: milyen arányban készült a térkép? Ugyanis a méretarány nincs azon feltüntetve.

Kérdés: Hogyan állapítja meg a járőrvezető a méretarányt? Készítsen mérlet is hozzá.

Csak legénységi állományúak pályázhatnak. A hibátlan megfejtők között jó könyveket sorsolunk ki. Írja meg mindenki, milyen könyvet szeretne.

Határidő: 1943 december 18.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

BENEDEK MIHÁLY alezredes.

Stádium Sajtóvállalat Rt., Budapest, V., Honvéd-utca 10.

Felelős: Györy Aladár igazgató.

**Fényképező cikkek
Rádió készülékek**

Székesfehérvár, Wavy Sándor-u. 5.
Vidéki érdeklődésnél válasszbélyegyet kérek

RÖHLICH-nél

MAGYAR PAPIR ÉS ÍRÓSZERSZÁLLÍTÁSI VÁLLALAT

SCHULER ISTVÁN ÉS FIAI

BUDAPEST, V., SZALAY-UTCA 3. SZÁM.

TELEFON: 12-43-08 ÉS 12-96-76.

Egyenruházat HOKSÁRI

KELETI P.-U.-NÁL BAROSS TÉR 4
NYUGATI P.-U.-NÁL TERÉZ-KÖRÚT 60

Kriston János

egyenruházati cikkek kereskedése
Budapest, VII.,
Baross-tér 1. l. 8.
Telefon: 349-606
Postai szétküldés

A legjobb úri és

**EGYENRUHÁK
szabója**

PAPÍR, ÍRÓSZER

Csendőrségi nyomtatvány,

EGYENRUHÁZATI FELSZERELES

szükségletünket szerezzük be

CSERFAI ISTVÁN-tól

BUDAPEST, VI., JÓKAI-UTCA 22. A nyugati p. u.-tól 2 perc

Megbízható őskeresztény cég! • Pontos postal kiszolgálás

Jó Butort

Bertalanné

butorszalonjából vásároljunk
bizalommal.

BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 82. l. 3. Telefon: 223-131.

Vidékre árajánlatot küldünk.

HUSZÁR PENGÉ

ÓRÁT arany-ezüst **ÉKSZERT** vásároljunk
BUO CZ VILMOS óras- és ékszerésznél
KASSA, Fő-utca 17. Szakszerű
 invíciók
 Vessék aranyat, ezüstöt, drágakövet legmagasabb napi áron

Egyenruházati felszerelési cikkeket esztől
KAZAI JÓZSEF cégnél
 vásároljunk
 A m. kir. csendőrség szerződéses szállítója. Polgári és katonai szabóság
MISKOLC, Szemere-u. 4.

Pontos **ÓRÁT**, arany, ezüst **ÉKSZERT**
 Ajándéktárgyakat bízalommal vásárolhatunk

GYENGE ISTVÁN

szakképzett óras és ékszerésznél,
NAGYVÁRAD, Rákóczi-díj 19. • Szakszerű árajánlatok. • A m. kir. csendőrség szállítója.

Mi csendőrségi nyomtatványokat, könyv, papír, töltőtollat

SIMON ISTVÁN

A m. kir.
 Csendőrség
 szállítója.

CÉGNEL VÁSÁROLUNK.
NAGYVÁRAD, Bémer-tér 3. Telefon: 26-43.

EGYENRUHA

Polgári szabóság, felszerelési cikkeket

Gergely Béla

NAGYVÁRAD, Mezey Mihály-utca 1.
 A m. kir. csendőrség Bihar és Szatmár megyei osztályának szerződött szabója
 Megbízható, pontos kiszolgálás.

PONTOS szolgálathoz
 pontos **ÓRÁT**: Arany,
 ezüst ékszer M!

Optika, fotóalkatok.

Székesfehérvár

Zita királyné-út 2. sz.

Gede Lajos
 ÓRAS ÉS ÉKSZE ÉSZNÉL
 VÁSÁROLUNK

EGYENRUHÁZAT
FELSZERELÉSI CIKKEK
URI SZABÓSÁG

ZALKA LAJOS

SZÉKESFEHÉRVÁR, Nádor-u. 36

A magy. kir. csendőrség szerződéses
 szállítója. • A m. kir. csendőrség tag-
 jainak kedvező fizetési feltételek

Egyenruházati és felszerelési szaküzlet.
 Csendőrségi nyomtatványok. Pontos postal kiszolgálás.

KOVÁCS JÁNOS
DEBRECEN, Matvan-u. 2.

Egyenruházati cikkek

SZABÓ LÁSZLÓ-nál

BUDAPEST, IX., MESTER-U. 38. Pontos postal kiszolgálás.

Forraláshoz,
 melegítéshez,
 főzéshez szabadban, háztartásban célszerű, takarékos,
 veszélytelen a

CEROLUX

SZILÁRD ÉGŐTABLETTA

Denat. spirítusz helyett. Kapható drogériákban, fűszer- és
 festékküzletekben.

**Egymagában
 vagy tejjel keverve
 kitűnő!**

VÁSÁROLJUNK
OSZTÁLYSORSJEGYET
TÖRÖK BANKHÁZNÁL
BUDAPEST, IV., SZERVITA-TÉR 3. SZÁM.

Ma magyar gyártmányú

THEBRIS

MASOLÓ IRONT
 HASZNÁLJUK

GYÁRTJA

SCHULER JÓZSEF RT., BUDAPEST